

SØBORG GYMNASIUM

1961 - 1986

Redaktion:

Sven Behrend
Helle Dupont
Kjeld Flensborg
Svend Honoré
Ralf Nielsen
Peter Skaarup

Forside:

Ole Sporning

Indholdsfortegnelse

Ralf Nielsen: Forord	7
Birthe Nielsen: Søborg Gymnasium — 25 år	10
M. L.: Et interview med borgmester Erhard Jacobsen	12
Torkild Hansen: Søborg Gymnasium og Gladsaxe kommune	14
Mogens Røjbek: Høje Gladsaxe komplekset	16
Ulf Østergaard: Rektor i 14 år	18
Jørgen Olsen: Søborg Gymnasium — de første år	25
Ralf Nielsen: Gymnasireformer 1961 - 1971 - 198?	29
Peter Brixtofte: Gymnasieelev i de glade 60'ere	38
Kjeld Flensborg: Lærer i 60'erne	43
Sven Behrend: 17 år med HF	48
Birgitte Raaberg: Nå — man lærer jo for livet	50
Peter Skaarup: Lærer i 70'erne	53
Morten Hechmann: Gymnasiet set inde- og udefra i 80'erne	61
Svend Honoré: Om at være gymnasielærer i 1980'erne — ved Søborg Gymnasium	68
Helle Dupont, Grete Nielsen, Bodil Sandorff Petersen: Sekretærerne	78
Susanne og Knud Hentze: Musikaktiviteter på Søborg Gymnasium	79
Ivar Bojsen: Teater på Søborg Gymnasium	85
Tove Lund: Temauger	87
Nuværende personale	90
Fortegnelse over tidligere personale	92

Forord

Søborg Gymnasium blev grundlagt i 1961. Det var det år, da en valgretsalders på 21 år blev bekræftet ved folkeafstemning, da det første menneske (Juri Gagarin) cirkledede om jorden i en rumkabine, da FN-generalsekretær Dag Hammarskjöld omkom ved en flyveulykke i Afrika, da John F. Kennedy blev indsat som USA's præsident – og da 5% af en dansk ungdomsårgang gik i gymnasiet (i dag ca. 35%). Set med dagens øjne er disse forhold ligeså fjerne, som årets danske deltagelse i fodbold-VM i Mexico vil være i 2011, når Søborg Gymnasium fejrer 50 års jubilæum.

60'erne var en økonomisk opgangstid, hvor bl.a. Gladsaxe kommune med fremsyn og forståelse investerede i ungdomsuddannelser og andre attraktive kommunale forhold. Da edb meldte sig på undervisningsfronten, var Søborg Gymnasium med fremme. Et datalager på 64.000 bytes vakte næsegrus beundring. I dag har skolens edb anlæg i administrationen lagermuligheder på 20.000.000 bytes.

Som offentlig institution har Søborg Gymnasium i 25 året således været et spejlbillede af tidens holdninger og muligheder.

Hver artikel forsøger at tegne en lille del af den store mosaik, der hedder Søborg Gymnasiums historie, traditioner og legender. De indforståede vil læse dem med genkendelsens glæde, (også de, der står mellem linjerne), og de uindviede vil fornemme en udvikling, som er løbet stærkt.

På skolens vegne vil jeg gerne bringe en stor tak til alle bidragsydere og ønske god fornøjelse med læsning af festskriftet.

Søborg, den 15. april 1986

Ralf Nielsen

Søborg Gymnasium – 25 år

I begyndelsen af 60'erne skød 5 16-etages højhuse op i den del af Søborg, som grænser op mod Utterslev Mose. Sammen med nogle 4- og 8-etages blokke skulle de komme til at markere sig som Gladsaxes ansigt mod København, og få år senere blive kendt af alle under navnet Høje Gladsaxe.

Det var en virkeliggørelse af den franske arkitekt le Corbusier's ideer fra 20 år før:

- * Mennesket og naturen er elementer, som skal bringes i ligevægt af menneskets bolig.
- * Højhuset skal give os himlen og landskabet tilbage.
- * Højhuset skal være omgivet af træer, natur og af dyrket og uberørt land.

Få år senere boede der over 5000 mennesker i Høje Gladsaxe. Den skulle fungere som en lille by i sig selv og blev derfor indrettet med indkøbsfaciliteter, posthus, kirke, børneinstitutioner, 2 folkeskoler og 1 gymnasium. I dette miljø fødtes Søborg Gymnasium i 1961.

I begyndelsen var alle skolerne kommunale, ikke blot Dag Hammer-skjöldskolen og John F. Kennedyskolen, men også Søborg Gymnasium. De er bygget som en enhed, og både på en tegning og i den daglige hverdag på stedet kan det være svært at skelne, hvornår man er i den enes og hvornår i den andens lokaler.

Efter kommunalreformen i 1970 startede forberedelsen til, at gymnasierne skulle administreres af amterne, og i Københavns amt forhandlede vi om overtagelse af 5 kommunale gymnasier. Foruden Søborg var det Øregård, Gladsaxe, Ballerup og Tårnby. Overtagelsen fandt sted, og 1. april 1973 ændrede Søborg Gymnasium status fra kommunalt til amtskommunalt gymnasium. Der skulle gå endnu 13 år, før også statsgymnasierne fik samme status. Det voldte juristerne en del hovedbrud at afgøre, om de fælles rum ved Høje Gladsaxe-skolerne skulle tilhøre folkeskolerne eller gymnasiet, men at opdelingen blev foretaget med heldig hånd fremgår af den kendsgerning, at der reelt aldrig har været nabostridigheder.

Tværtimod er der eksempler på gensidige fordele. Her føler jeg især

trang til at nævne en stor og fornem mosaik af Carl Henning Pedersen. Det er måske få, som kender den, men den findes opstillet i hallen ved kirketorvet med fælles adgang til folkeskole og gymnasium. Mosaikken hedder KOMPOSITION. Den er 2 m høj og 20 m lang. Stenene stammer fra Venedig og er håndhugget af kunstneren, som var ca. 3 år om at skabe dette værk, der blev indviet tidligt i 70'erne. Mosaikken gør denne adgang til Søborg Gymnasium til en særlig god oplevelse.

Søborg Gymnasium er et af de mest moderne og bedst udstyrede gymnasier m.h.t. lokaler og undervisningsfaciliteter af de 5, amtet overtog i 1973. I spidsbelastningsårene har op til 25 gymnasie- og HF klasser haft gode vilkår for undervisning.

Børnetallet i Høje Gladsaxe såvel som alle andre steder er som bekendt faldet stærkt gennem de sidste 10-15 år. Det har sat sine præg på folkeskolen og i de senere år også på gymnasiet. For få år siden blev de to naboskoler sammenlagt til en, og også på gymnasierområdet forestår store tilpasninger. Gladsaxe kommune har i sig selv grundlag for 2 offentlige gymnasier, men fra mange omliggende gymnasier er der stor konkurrence om de nu færre elever. Ydermere har man nu fra statens side indført optagelsesbestemmelser, som varsler sværere tider for gymnasier med udpræget lokalt tilhørsforhold – som fx Søborg Gymnasium.

Derfor er det også en særlig glæde for mig, at Søborg Gymnasium nu er blevet anerkendt som idrætsgymnasium. Det er en naturlig udvikling af de tilstedeværende muligheder, et dygtigt lærerkorps og gode idrætsfaciliteter både på gymnasiet og i umiddelbar nærhed heraf. Jeg håber og forventer, at det vil bidrage til at styrke den søgning til gymnasiet, som efter de nye optagelsesregler skal være gymnasiernes eksistensgrundlag.

Det er med stor glæde, jeg nu tager fat på den store opgave at være formand for et udvalg, som blandt andet skal administrere Søborg Gymnasium. Jeg har ikke tal på, hvor mange unge som har fået studenter- og HF-eksamen på Søborg Gymnasium i de første 25 år, men af det aktuelle statistiske materiale kan jeg se, at der hvert år er udklækket 6-8 klasser med studenter og – indtil 1985 – 3 klasser med HF-studerende. Elev- og klassetalene bliver nok lidt færre i de kommende år, men jeg håber, Søborg Gymnasium også fremover vil markere sig som et gymnasium, der både følger med og fører an i udviklingen og har visioner og kvaliteter, som vil være til mening og gavn for egnens unge.

Hjerteligt til lykke med de første 25 år.

Birthe Nielsen

Formand for undervisnings- og kulturudvalget
Københavns Amtskommune

Et interview med
borgmester Erhard Jacobsen
om Søborg Gymnasium

Hvorledes kom man på den tanke at oprette et gymnasium, som man endnu ikke havde lokaler til?

– Vi har altid haft det sådan her i kommunen, at vi har haft plads til alle, der søgte at komme på gymnasiet, indtil sidste år, da vi pludselig stod med et overskud på 25 elever. Vi måtte da oprette et eftermiddagshold, men vi var klar over, at vi i år ville stå med et endnu større elevoverskud. Af hensyn til både lærere og elever kunne vi ikke oprette et eftermiddagsgymnasium, og så var der kun den udvej tilbage, som nu er ført ud i praksis, hvis alle, der søgte, skulle på gymnasiet.

Hvordan med lærerproblemet?

– Ja, det var jo et stort problem. Vi kunne ikke arrangere undervisningen som overarbejde fra kl. 14–20, og skaffe lærere til et andet tidspunkt var vanskeligt. Havde vi måttet tage lærere fra hele landet, var det ikke blevet så besværligt; men på grund af lærermangelen blev det forbudt. Den eneste, som man fik lov til at tage andetsteds fra, var rektor Østergaard, som lige var kommet hjem fra New York.

Hvordan ligger det med opførelsen af gymnasiets fremtidige lokaler?

– Tilladelsen til byggeriet har vi fået. Skolen vil komme til at ligge på Lundegårdens marker.

Hvornår påbegyndes arbejdet?

– Vi regner med, at det første spadestik vil blive taget her i løbet af efteråret, alt efter hvordan vejret arter sig, ellers til foråret.

Hvornår vil skolen stå færdig?

– Vi begynder med boligerne, og hele byggeriet skulle stå færdigt om tre år.

Det vil sige, at de, der nu går i 1. g., ikke vil komme til at gå på skolen?

– Det er der ikke store chancer for.

Hvordan vil skolen komme til at se ud?

Borgmester Erhard Jacobsen, rektor Ulf Østergaard med frue ved translokationen 1966.

– Skolen kommer til at bestå af to folkeskoler og et gymnasium, som dog kommer til at arbejde uafhængigt af hinanden. Kun vil visse lokaler som f.eks. gymnastiksale blive benyttet fælles.

Kommer der svømmebassin?

– Nej, der vil ikke blive lavet svømmebassin, da vi regner med at kunne benytte kommunens, som til den tid vil se ganske anderledes ud end nu.

Hvordan med lokaler til næste år?

– Vi havde overvejet at indrette Lundegården til skole, men vi har netop set på den, og det har vist sig ganske umuligt. Foreløbig har vi ingen lokaler; men det skal nok gå. Søborg Gymnasium fortsætter, som det er begyndt, som et ganske almindeligt gymnasium selv under de noget mærkelige forhold.

M.L.

Fra skolebladet ALÉKTO - december 1961

Søborg Gymnasium og Gladsaxe kommune

Høje Gladsaxe-bebyggelsen blev for 25-30 år siden diskuteret vidt og bredt og meget længe.

Skulle man bygge højt eller lavt? Det høje byggeri giver mulighed for et stort, smukt og varieret friareal og en vidunderlig udsigt fra de fleste lejligheder, hvorimod tæt/lav bebyggelse ville fylde hele arealet ud.

Havde man dengang vidst, hvad højhusboligbyggeri rummer af svære problemer, havde man sikkert valgt at bygge lavt.

Uanset byggeform ville byggeriet omfatte ca. 2.000 lejligheder, og efter de erfaringer myndighederne på det tidspunkt kunne mobilisere med hensyn til befolkningsprognoser, specielt angående skoleelever altså gruppen mellem 6 og 19 år, skønnede man, at Høje Gladsaxe byggeriet ville få behov for 2 3-sporede folkeskoler og et gymnasium, der også skulle dække den øvrige, sydlige del af kommunen.

Det var svært at komme i gang med Søborg Gymnasium. Kommunalbestyrelsen – sådan hed byrådet dengang – tilskrev undervisningsministeriet allerede den 11. 11. 60 og sagde bl.a. »man forventer ca. 280 gymnasieaspiranter til aug. 1961, hvoraf man beregner at optage ca. 168 elever med ca. 72 i sprogligt og 96 i matematisk gymnasium, altså i alt 7 elevklasser. For i hvert fald 3 af disse klasser må der findes anden pladsmulighed end Gladsaxe Gymnasium«.

Ministeriets tilladelse til start blev givet, og stillingen som rektor blev opslået og besat pr. 1. 7. 61 med Ulf Østergård, der herefter måtte trækkes med alle begyndervanskelighederne sammen med en række udmærkede lærere.

Skolens første adresse var Skoleparkens selskabslokaler på Triumfvej i Bagsværd, derefter rykkede gymnasiet til en lille smuk bygning på Mørkhøjvej 233.

18. 5. 65 skrev skoleforvaltningen til lederen af kommunens hjælpeskole: »Det meddeles herved, at skolekommissionen og kummunalbestyrelsen har tiltrådt forslaget om hjælpeskolens overtagelse af skolebygningen på Mørkhøjvej 233, når Søborg Gymnasium flytter ind i de nye lokaler på Lunde-Hyldegårdens jorder«.

Dette skete pr. aug. 1965 i en ufærdig bygning, der »voksede« og blev endelig færdig, hvorefter indvielsen af Søborg Gymnasium fandt sted den 15. februar 1969.

I årene fremover havde kommunen en ganske pæn gymnasiedækning takket være de to kommunale gymnasier, Bagsværd Kostskoles private gymnasium og i en tid Det Frie Gymnasium.

Flybilledudsnit af Høje Gladsaxe området.

Jeg tror at mindes, at Søborg Gymnasium havde mange gode år som kommunal institution, det var i hvert fald med et gran vemod, at kommunen i 1973 måtte sælge de kommunale gymnasier til Københavns Amt for en meget symbolsk sum.

Forhåbentlig vil Søborg Gymnasium overleve den øjeblikkelige krise og fungere mange år frem i tiden til glæde for mange unge i Gladsaxe kommune.

Til lykke med de første 25 år.

Thorkild Hansen
Fhv. skoledirektør i Gladsaxe kommune

Høje Gladsaxe komplekset

I tilslutning til boligbebyggelsen »Høje Gladsaxe« – der svarer til en mindre provinsby af Frederikssunds størrelse, er der opført en sammenhængende bebyggelse, der skal dække beboernes behov. Denne bebyggelse omfatter et butikscenter, en kirke, børneinstitutioner af forskellig art og et stærkt udbygget skoleanlæg. Denne del af bebyggelsen blev projekteret af arkitektfirmaet P. E. Hoff og B. Windinge med bistand af havearkitekt Sven Hansen og ingeniørfirmaerne M. Folmer Andersen og Hansen, Carlsen og Frølund.

Bebyggelsen var som boligblokkene betinget af, at der i videst muligt omfang blev anvendt præfabrikerede elementer og et stramt byggesystem, der reducerede antallet af arbejdsprocesser på byggepladsen. Skolekomplekset dannes af selvstændige bygningsblokke – omfattende 2 folkeskoler – Dag Hammarskjöld skolen og John F. Kennedy skolen (nu Høje Gladsaxe skole) samt Søborg Gymnasium omkring en fællesbygning med fælleslokaler, særklasser, boldhal og festsal.

Skolekomplekset blev påbegyndt i november 1963 og var udbygget på nær Dag Hammarskjöld skolen i 1969.

Søborg Gymnasiums projekt blev udsendt i offentlig licitation i fagen-treprise, hvori deltog ikke mindre end 145 tilbudsgivere, der ved lavestbydende blev, at de samlede håndværkerudgifter blev 5.365.000 kr.

Byggearbejdet blev påbegyndt den 10. november 1964, og rejsegilde den 3. december 1965.

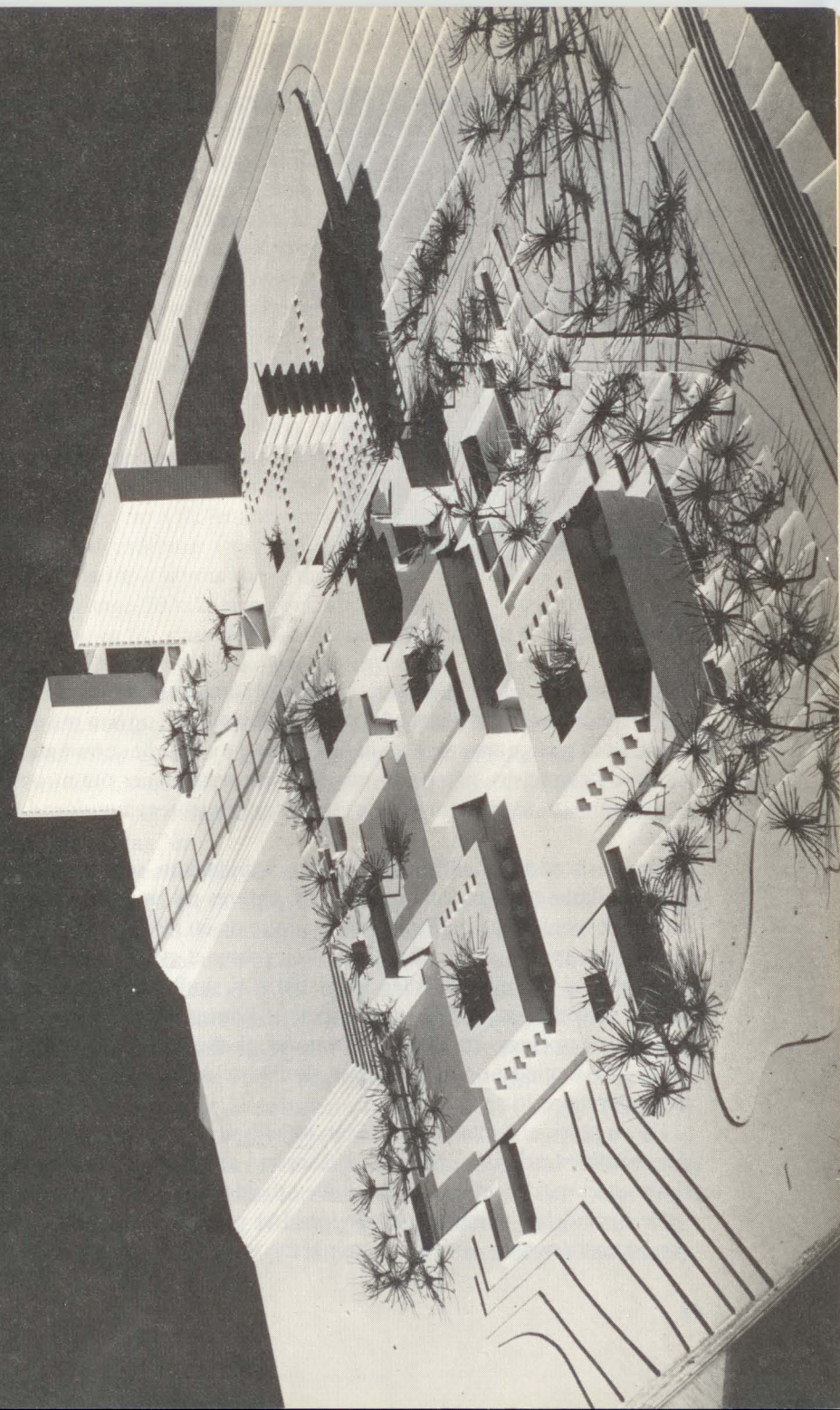
Overflytning fra Ludevang skole og start af det nye gymnasium var den 12. august 1966 med ibrugtagning af 18 humanistiske – og 5 fagklasser. Gymnasiets endelige færdiggørelse var ved årsskiftet 1967.

Afslutning på skolekompleksets byggerier blev fejret ved en håndværkerfest den 19. april 1969, med deltagelse af alle implicerede, fra borgmester til arbejdsmand, i festsalen med Svend Johannesens dejlige scenetæppe.

Mogens Røjbek

Chef for byggeforvaltningen i Gladsaxe kommune (Tilsynsarkitekt ved byggeriet 1963-1967)

Arkitektmodel af Høje Gladsaxe komplekset.

Rektor Ulf Østergaard.

Rektor i 14 år

Det var en lykkelig tid i Gladsaxe kommune, omkring 1960 eller så. På den tid havde Erhard Jacobsen endnu ikke fundet på CD, og han må også have ment, at så mange som muligt i hans kommune skulle have mulighed for at komme i gymnasiet, eftersom man tumlede med planer om at oprette et gymnasium nr. to. Så der var ikke tale om noget »elitegymnasium«. Tværtimod.

Den forbrødring mellem folkeskole og gymnasium, som ikke var lykkedes på Gladsaxe gymnasium, skulle nu baseres på en helt ny formel: Et kæmpe-byggeforetagende med fem højhuse og en række andre bygninger skulle sikre børn og unge til to folkeskoler samt et gymnasium. En fællesbygning med formningslokaler, idrætshal m.v. skulle i lige grad benyttes af alle tre skoler, ligesom også både inspektør-kontorer og rektorkontor (foruden vice-inspektør- og inspektørkontorer) skulle fremme det tætte samarbejde – ikke mindst også, fordi man skulle trække på en fælles »pulje« af skolesekretærer!

Et var teori, et andet praksis. Man bøjede sig for ønsket om, at gymnasiets administrationskontorer blev placeret i gymnasiet, og at man fik en skolesekretær, der udelukkende skulle arbejde med gymnasiets sager.

De oprindelige tegninger *havde* forudset et faglokalegymnasium – det var lykken dengang – men beregningerne viste sig at være helt forkerte.

Gymnasiets bygning måtte gøres 50% større, hvis det skulle tilgodese de krav, undervisningsministeriet stillede til et fem-spors faglokalegymnasium. Og da der, som sagt, også skulle være plads til administrationskontorer, der fik en uheldig placering, måtte arkitektparret Hoff og Vindinge begynde forfra med projekteringen af gymnasiet. Denne omstændighed har givetvis været en medvirkende årsag til, at gymnasiebyggeriet blev 3 år forsinket. I 1966 stod bygningen færdig, (fællesbygningen blev først færdig et par år senere), og den sidste folkeskole et år eller to senere endnu. Der kom en pedelbolig nede i »Skolesvinget«, og der skulle også have været en rektorbolig. Det lykkedes dog at undgå, at rektoren skulle bo på skolens grund, mest måske, fordi skoleinspektørerne rimeligt nok mente, at hvis en rektor skulle have en embedsbolig, skulle de også hver især have en. Der blev til sidst bygget en bolig til præsten ved den nyopførte Haraldskirke.

Der er næppe nogen tvivl om, at det på mange måder havde været bedre, om man havde ventet de fem år med at etablere et nyt gymnasium, for så vidt som de ydre rammer først da var færdigbygget. Men det var karakteristisk for Gladsaxe kommune dengang, at der ikke kunne gøres nok for kommunens unge. Så takket være en utrolig rundhåndethed med hensyn til bevillinger og en do. parathed til at gå de utraditionelle veje, lykkedes det at få udnævnt en rektor til skoleårets begyndelse i 1961.

Den 12. august mødtes jeg for første gang med 10 lærere på Gladsaxe gymnasiums kontor, der var stillet til rådighed af rektor Sv. Norrild. Han havde også ansat lærerne, idet jeg selv p.g.a. min stilling ved FN-skolen i New York ikke havde kunnet foretage de fornødne skridt. Manglen på kvalificerede lærere var meget stor. Af de ti lærere var kun de fem færdiguddannede cand. mag.'er.

Det kom nu ikke til at betyde så meget, for da der omsider var fundet et sted, hvor skolen kunne komme til at fungere – nogle selskabslokaler på Halbjørnsvej – mødte vi alle fulde af entusiasme for opgaven.

De 52 elever, der havde haft det »uheld« ikke at kunne finde plads på Gladsaxe gymnasium, har givet følt sig meget forfordelt. Men som tingene udviklede sig, blev den forskudte skolegang, der til at begynde med blev betragtet som et svært handicap og minus – et plus. De fleste elever blev tilfredse med, at skolen først kunne begynde undervisningen kl. 10, og de var særdeles pålidelige med at passe timerne fra kl. 14 til 16 (h.h.v. 17 eller 18). Selskabslokalerne skulle bruges til helt andre formål – de egentlige – fra kl. ca. 14, og der skulle også gøres rent. Eleverne måtte cykle fra Halbjørnsvej til Gladsaxe gymnasium for at fortsætte undervisningen der – især fysik, kemi og geografi var jo helt afhængig af faglokalerne. Gymnastik måtte henlægges til lørdag formiddage i kommunens idrætshal på Gladsaxevej.

Vi mødtes dog så vidt muligt alle sammen hver dag i det første frikvarter på Halbjørnsvej – forsøgte endog at holde morgensang. En elev spillede for på selskabslokalernes hakkebræt. Vi benyttede også morgensamlingen til at udveksle erfaringer, give besked om praktiske forhold og især også høre om elevernes reaktioner på de forhold, der blev budt dem. Da det begyndte at blive koldt, klagede eleverne over den lange cykeltur til dagens øvrige timer – om en udeblivelse fra undervisningen var der aldrig tale om. Problemet blev løst med kommunens sædvanlige largesse: der blev indsat en bus på ruten.

Selv om der vel var en vis »reklame« forbundet med begrebet »eftermiddags-gymnasium«, var det naturligvis ikke muligt at forblive på Halbjørnsvej. Alene rektorkontoret var så belastet at de mange aktiviteter, der nødvendigvis måtte foregå dér – kontor (telefon), bibliotek, lærerværelse, undervisningslokale – at skolen kun klarede et år endnu i selskabslokalerne med 84 elever.

I sommeren 1963 flyttede gymnasiet til Mørkhøjvej, hvor en folkeskole (den nuværende Lundegårdsskole) blev nødtørført indrettet til at huse 7 gymnasieklasser. Det var en stor lettelse for alle, at eftermiddagsundervisningen kunne ophøre, og da vi i sommeren 1964 dimitterede det første hold studenter, var det med en festivitas, som kun få oplever den, fordi både elever og deres lærere var blevet så nært knyttet til hinanden.

Der fulgte endnu to gode år på Mørkhøjvej i den »lille« skole; fordi skolen ikke var større, end at alle kendte alle. Sammenholdet og samarbejdet, der havde så gode vækstbetingelser i disse første 5 år, var afgørende faktorer for skolens særpræg, ikke alene dengang, men bestemt også den dag i dag.

Vi havde fået skabt trivselsfremmende relationer til skolemyndigheder, til forældrekræds og ikke mindst til Gladsaxe Gymnasium, hvis rektor og lærere havde støttet os med råd og dåd ved indkøb af samlinger og apparaturer, ligesom også grundstammen i et bibliotek, der skulle blive et mønster for andre skoler, var tilvejebragt.

Et meget håndgribeligt udtryk for forældrekrædsens interesse for skolen blev oprettelsen af en forældrefond, hvis midler blev anvendt til anskaffelse af f.eks. musikudstyr og til – flidspræmier. Det var nemlig muligt i disse tidlige år – længe før parolen blev, at ingen måtte fremhæves, hvis det skete på bekostning af »de andre«. Det var i reglen boggaver, eleverne fik for en god indsats i løbet af skoleåret.

Det er nok på sin plads her at nævne et par faktorer, som kom til at præge hele gymnasieskolen, men som måske fik særlig indflydelse på det lille ny-etablerede gymnasium, der ikke var »belastet« med årtiers eller for den

Mørkhøj skole. Hjemsted for Søborg Gymnasium 1963 - 66.

sags skyld århundreders traditioner, og derfor smertefrit kunne indstille sig på de nye tiders krav. I 1963 indførtes grendelingen, sådan som den endnu i skrivende stund er kendt. Dog måtte samfundgrenen vente, indtil kandidaterne kunne færdigguddannes på universiteterne. Formning, senere også filmkundskab, dramatik m.v. kunne vælges fra 2. g. Samtidig med disse store forandringer indførtes 13-skalaen. Eksamensformerne blev lavet om: Eleverne fik forberedelsestid, punktetsamination blev afløst af forelæggelses- og metodedokumentation. De nye ordninger medførte mange krav til gymnasiets økonomi. For så vidt som der måtte anskaffes meget nyt apparatur og andre undervisningsmidler. En ikke forudset vanskelighed blev tilrettelæggelsen af ekskursioner for stamklasser og/eller grenhold.

Og samtidig med alle disse tidkrævende ny-etableringer skulle gymnasiet

så – omsider – flytte til sit nye domicil. I 1966 kørte Ebbesens flyttefirma alt skolens udstyr til Skolesvinget, og et nyt kæmpejob begyndte for alle: at udstyre den nye store bygnings mange undervisningslokaler. Der skulle jo være fag-lokaler for samtlige fag, med alle de tekniske og praktiske sager, der dengang netop dukkede op. Og det var ikke blot båndoptagere, epi- og diaskoper, overheadprojektorer – og først og fremmest fagbøger – men også sproglaboratorium og specialudstyr til biologi, kemi og fysik. Et særligt problem frembød fællesgarderoben og dens udstyr, men det var nu engang alfa og omega for nyetablerede gymnasieskoler.

Og så skete det midt i alt hurlumhejet, at skolen fik tildelt et HF-kursus allerede i 1968. Det var vi til at begynde med ikke særlig begejstret for. Men faktisk blev HF-kurset i dets første år en inspiration for gymnasieskolen. Det var mest voksne, modne kursister, der meldte sig, og de metoder og arbejdsformer, der måtte bruges, krævede mange omstillinger hos gymnasie-lærerne.

Nævnes bør også, at skolen i 1966 fik en 1. realklasse, i 1967 endnu en 1. real, men så bortfaldt realklasser i gymnasieskolen, og i 1970 dimitterede vi de sidste »realister«.

Samtidig med skolens stærke vækst og de tre skoleformer under samme tag, fik den dog også plads til en fjerde: *Copenhagen International School*. Den var det lykkedes at grundlægge allerede i 1965, og administrativ inspektør fra FN-skolen i New York, Irlænderen Godfrey Sullivan, blev ud-nævnt til dens daglige leder. I det første skoleår havde CIS til huse i Kennedy-skolen, men flyttede, som sagt, over i gymnasiet i 1966. Undervisningen foregik på engelsk, og allerede i 1968 blev CIS tilknyttet den internationale baccalaureat-eksamen. Fra da af sad mange af vore 3. g. elever med ved de forskellige eksaminer, idet eleverne med rette anså en supplerende eksamen på internationalt plan for en god mulighed for at få øget kompetence i deres hovedfag. I de første år var også vore elevers samliv med de fremmede elever berigende for begge parter. Ikke mindst sprogundervisningen nød godt af de rige muligheder for at tale sprogene med »indfødte«.

Først i 1969 stod Høje Gladsaxe skolernes bygninger færdige, og i februar samme år blev Søborg Gymnasium omsider indviet. Det skete med al den festivitas, situationen krævede: Taler af minister, af lokale skolemyndigheder, overrækkelse af forældrekredsens gave, takketale og opførelse af et korværk. Storstilet fest om aftenen. Det hele på dejligt lokalt og velkendt plan. Amtet som skoleejer var ikke opfundet endnu.

I 1970 førte samfundsudviklingen i mange europæiske lande frem mod ungdomsoprøret. Det kom da også lejlighedsvis til at sætte sit præg på Søborg Gymnasiums hverdag. Det var dog ikke kun atommarcher og provo-

bevægelse, vore elever sluttede op om. Man mindes fjerne (østerlandske) religioner, yoga, parapsykologi som nogle af de elementer, der skulle hjælpe eleverne bort fra hverdagens trædemøller. For enkelte elever var hash-rygning vel heller ikke noget ukendt fænomen. Skematvangen, de korte lektioner, da fem-dagesugen blev indført i 1970, og først og fremmest *mødepligten*, blev de altdominerende begreber, eleverne rykkede til felts mod. Talløse »stormøder«, skolemøder, elevforsamlinger (kært barn har mange navne) og ikke mindst samarbejdsudvalgsmøder, hvor fronterne til tider kunne blive trukket hårdt op og endda resultere i en enkelt besættelse af skolen (overnatning), indtrængen på lærerværelset og kontorerne – var alt-sammen vidnesbyrd om ungdommens utilfredshed med og kritik af velfærdssamfundet. Men alt i alt kom vi forholdsvis let gennem de første år af 70'erne; for i virkeligheden var det ret få af eleverne, der var rigtig politisk bevidste. Enkelte af disse få var måske nok medlemmer af DKP, men langt de fleste var ganske apolitiske. Når skolens hverdag ikke led i nævneværdig grad, var det måske mest, fordi så mange af de unge lærere (der var 44 omkring 1974) havde et nært forhold til deres elever og derfor ikke blev betragtet som oldsager, men snarere som kammerater, med hvem man frit kunne tale om det, der optog sindene. I denne forbindelse kom studievejledningen, som blev indført sammen med HF og senere blev udvidet til også at omfatte gymnasieklasserne, til at spille en stor rolle. Eleverne begyndte at tiltale lærerne med du-formen. Allerede i 1973 skulle lærerne ikke mere beslutte, om en elev skulle gå en klasse om. Karaktergivning blev indskrænket til et par gange årligt, eleverne fik medindflydelse på undervisningen og dens indhold, og der blev skabt mulighed for at oprette studiekredse om emner, eleverne ellers ikke så let kunne få indsigt i. Også *fællestimerne* havde særlig i deres første år elevernes varme interesse. Det var også utroligt, hvad man kunne få for næsten ingen penge: Louis Miehe-Renard, Benny Andersen, Elsa Gress, Elith Foss, Den danske Kvartet... for blot at nævne nogle ganske få af de mange personligheder, eleverne fik lejlighed til at stifte bekendtskab med. Og så var der skolens egne musikprogrammer med højdepunkter ved jule- og forårskoncert. Der var stort anlagte musicals. Bedst huskes måske »Anni Get Your Gun«, hvis hovedperson nu er en velkendt skuespillerinde. Det var også i 70'erne, de talrige udlandsrejser og ekskursioner begyndte, som elever og lærere sluttede op om med lige stor begejstring. Glemmes må det heller ikke, at skolen fik tre studieelektorer ud-nævnt, som kom til at betyde meget for tilrettelæggelsen af pædagogikum både på skolen selv og på andre gymnasier. De påtog sig også mange andre opgaver af pædagogisk og administrativ art. Altsammen bidrog det til, at Søborg Gymnasium fik et godt omdømme i den lokale befolkning. Elevtal-

let steg til ca. 500, og omkring 1975 kunne man med rette kalde institutionen for et moderne, veletableret gymnasium, der bestemt kunne hævde sig i rækken af de andre gymnasieskoler. Opbygnings- og konsolideringsfasen var tilendebragt.

Ulf Østergaard

Rektor ved Søborg Gymnasium 1961-1975

Lærerkollegiet 1964. Fra venstre: Mogens Hoff, Jørgen Olsen, Sven Behrend, Kirsten Kristoffersen, Else Mammen, Karen Thalsgård, Ulf Østergaard, Poul Hansen, Kjeld Flensborg.

Søborg Gymnasium – de første år

Der var engang en skole... Det vil sige, det var der ikke engang i foråret 1961, da jeg som næsten færdiguddannet cand. mag. søgte en stilling som adjunkt på prøve ved Søborg Gymnasium. Der var ingen bygninger, ingen rektor og lærere, ingen forældre og elever. Og selv om et nyoprettet gymnasium efter reglerne skulle kunne flytte ind i permanente lokaler i løbet af 2 år, så skulle det vare 5 år, før Søborg Gymnasium fik sit blivende tilholdssted i Skolesvinget ved Høje Gladsaxe.

De manglende faciliteter afskrækkede dog ikke den ansøgerskare, der søgte om ansættelse ved skolen i 1961. Og når man ser tilbage på de gode gamle dage i 1960'erne fra 1980'ernes verden, hvor der jo ofte er hundredvis af ansøgere til en enkelt stilling, så er den mest markante forskel nok også den, at der var stillinger til alle færdiguddannede cand. mag. 'er. Man kunne oven i købet vælge!

Rektor Svend Norrild fra Gladsaxe Gymnasium stod for samtalerne med ansøgerne og den endelige indstilling. For skolens rektor blev først udnævnt 1. juli 1961. Det var Ulf Østergaard, der blev hentet hjem fra stillingen som rektor for De Forenede Nationer internationale skole i New York.

14. august 1961 kunne den lille nyudnævnte lærerstab og eleverne fra skolens 3 første klasser (1.g sproglig med 6 elever, 1.g ma med 19 elever og 1.g mb med 19 elever) begive sig til Gladsaxe Gymnasiums sangsal for at overvære indsættelsen af Ulf Østergaard, der blev foretaget af kommunens borgmester Erhard Jacobsen. Rektor takkede for udnævnelsen og henvendte sig derefter til de ny elever med en appel om, »at ligesom de måske kunne føle, at det var deres ret at komme i en gymnasieskole, således påtog de sig også en pligt i de næste år. Denne pligt bestod i ikke blot at tilegne sig så megen viden og færdigheder, som hver enkelt evnede, men også i at være med til at skabe en skole, der fra denne spæde begyndelse skulle vokse til en institution med sine egne karakteristiske træk«.

Sådan rustede begav vi os til vore »undervisningslokaler«! Det var selskabslokalerne på Halbjørnsvej 4, der skulle blive vores arbejdsplads fra 1961 til 1963, dog med en del undervisning lagt på Gladsaxe Gymnasium. Undervisningen fandt sted mellem kl. 9 og 18, bl.a. fordi vi ikke kunne komme til på Gladsaxe Gymnasium før kl. 15.

Og så var der jo 6-dages uge. Og det betød for os i vores specielle lokalesituation, at al gymnastikundervisning lå om lørdagen fra kl. 8-12 i Gladsaxe Kommunes Idrætshal, hvor alle skolens drenge og piger blev undervist sammen. Det var ganske usædvanligt i den tids gymnastikskole. Og det skal da tilføjes, at vi ikke havde særlig mange mødepligtsproblemer – og slet ikke om lørdagen!

Det store lørdagsfremmøde havde selvfølgelig sine særlige grunde. Men et kik på tidens mødepligtsregler viser måske endnu mere om indstillingen til forsømmelsesproblemet. Der stod f.eks.: »I ganske specielle tilfælde kan en elev undtagelsesvis få rektors tilladelse til at forsømme skolen. Hjemmets skriftlige anmodning med angivelse af årsagen til ønsket må da foreligge senest dagen forud. Det henstilles dog, at ærinder til byen, besøg og lignende henlægges til fridagene, så alle unødvendige forsømmelser kan undgås.«

Livet i selskabslokalerne, som udover selskaber først og fremmest uden for skoletiden blev benyttet til danseskole og billardklub, var naturligvis præget af de surrealistiske omgivelser. Lærerværelset var ca. 8 m², og det mest karakteristiske ved skolen var den sære blandede lugt af nybonede gulve (danseskolen skulle have fine gulve før hver halvsæsons begyndelse), resterne af madosen fra weekendens selskaber og det utal af cerutter (cigarer om fredagen!), vi røg. Og hvem var det egentlig, der flænsede billardbordets grønne klæde, som vi jo egentlig slet ikke måtte spille på?!

Pionerstemning var der masser af. Forholdene var så primitive, at de indbød til sammenhold og løften i flok. Vi var så tæt på hinanden, lærere og elever, at vi måtte indrette os efter hinanden, være solidariske. Vi var entusiastiske og havde ikke noget imod at gøre en ekstra arbejdsindsats. F.eks. havde vi allerede i 1962/63 udviklet det samarbejde mellem folkeskolen og gymnasiet, som efterlyses så meget i dag for at gøre overgangen lettere for eleverne. Det burde være alle elever og lærere forundt at få den oplevelse det er at være med til at opbygge en ny skole.

Det var sikkert også på grund af vores blanding af ildhu og team-spirit at vi klarede os godt på sportspladsen. Jeg husker stadig den første gang, vi deltog i kommunens idrætsdag i 1962. Vi kunne kun sende ca. 25 deltagere i alt – til fodbold, håndbold, rundbold og atletik. Vi havde meldt os til det hele. Og en del af aktiviteterne foregik naturligvis samtidig. Derfor måtte vi f.eks. midt i en håndboldfinale sende et par spillere hen for at være med i finalerne i længdespring og 100 m løb, hvorefter de kom tilbage og var med i afslutningen af håndboldkampen. Vi vandt alle disciplinerne!

Måske var det samme solidaritetsfølelse, der fik eleverne til at finde sig i, at vi lærere underviste i en række fag, vi ikke var uddannede i. Skemaet

Studenterafsked 1966.

skulle jo helst fungere. Det var da også ganske spændende som cand.mag. i engelsk og idræt at have timer i tysk og religion!

Nå, den grimme ælling voksede sig lidt smukkere, da vi i 1963 overtog den gamle Mørkhøj Skole på Mørkhøjvej 233. Tænk, en rigtig skolebygning med klasseværelser, gymnastiksal, et lærerværelse med en stol til hver lærer og en skolegård. Den faste lærerstab på 3 i 1961 blev i august 1963 udvidet til 9, og det oprindelige elevtal på 44 i 1961 var i august 1963 for alle 3 gymnasieår blevet til 131. Vi var blevet en rigtig skole! Og vi kunne med stolthed i skolens årsskrift meddele, at »skolen er et moderne indrettet faglokale-gymnasium, og al undervisning finder sted mellem kl. 8 og 14«. De elever, forældre og lærere der kan huske de 3 år på den gamle Mørkhøj Skole, vil dog nok sætte et spørgsmålstegn ved ordet »moderne«.

Men vi trivedes. Det var stadig det nære samfund på godt og ondt. Væggene var tilpas tynde til, at man kunne høre sine kollegers stemmer, når de blev hævet i begejstring eller vrede. Og det blev de – også dengang.

Gennemlæsning af de gamle årsskrifter lader dog også ane, at indholdet af de enkelte fag kunne være noget anderledes end i dag. F.eks. kunne man om sang og musik i 1963 læse: »I fællessangtimerne indøves – efter »Vore skolesange«, »Gymnasiesangbogen« og »Festsange« – danske sange og salmer til morgensang. Efter »Fællessange på nordiske og fremmede sprog« folkelige sange på de andre nordiske sprog og på fransk, engelsk og tysk«. Og eleverne havde i legemsøvelser det samme år arbejdet med »fælles fritstående øvelser og tropsøvelser«. Og 3.g afsluttede deres gymnastikundervisning med en opvisning, hvor gymnastikinspektøren var til stede.

Gennemsyn af »Ordensduksens Pligter« leder også tanken hen på svundne dage, når der f.eks. står (i 1964), at han skulle »sørge for i spisefrikvarteret at hente mælk og for fjernelse af tomme mælkekartoner og bruge sugerør samt mælkestativet«.

At der også er fælles træk med i dag ses bl.a. af den lakoniske meddelelse i »Skolens Dagbog« for 1962/63: »Skolebladet Alékto er i indeværende skoleår beklageligvis kun udkommet i 2 numre«.

På grund af skolens ringe størrelse voksede vi kun ganske lidt i de første 5 år (3 klasser i 1961/62, 5 klasser i 1962/63, 7 klasser i 1963/64 og 1964/65 og 8 klasser i 1965/66). Det gav fortsat mulighed for et fasttømret sammenhold (jeg spiller stadig fodbold hver søndag med elever fra de første år) og selvfølgelig også ind imellem irritation og frustration, når vi følte, at nu havde vi da gået klos op og ned ad hinanden inden for et meget lille område i al for lang tid.

12. august 1966 begyndte et nyt skoleår i det moderne og velindrettede faglokalegymnasium i Skolesvinget. 5 års spændende og omskiftelig nomadetilværelse var forbi. Ællingen var blevet til en svane!

En lang række lærere og et utal af elever har været tilknyttet vores skole for en tid og er vandret videre. Således er der i 1986 af de oprindelige lærere fra 1961 kun een tilbage ved skolen, nemlig lektor Erik Nordstrøm, der startede som stud.mag. i selskabslokalerne på Halbjørnsvej. Om alle disse elever og lærere kunne man godt fabulere. Men det er en anden historie ...

Til lykke med de 25 år Søborg Gymnasium!

Jørgen Olsen

Rektor ved Frederiksborg Statsskole (ansat ved Søborg Gymnasium 1961-1977)

Gymnasireformer 1961-1971-198?

Den første større reform i nyere tid af gymnasieskolen var Almenskoleloven af 1903. Ved denne lov blev gymnasiet opdelt i en sproglig og en matematisk linie og må anses for det første angreb på den lærde latinskole (den sorte skole: på grund af skoleformens nære tilknytning til den oftest sortklædte gejstlighed, måske p.g.a., at eleverne bar sort kjole). Almenskoleloven afspejlede den udvikling, som var sket i det 19. århundrede på det politiske, økonomiske og tekniske område. Lovens formålparagraf lægger vægt på to forhold: at gymnasieuddannelse skal være studieforberedende og almindendannende.

Med mindre ændringer holdt loven sig til 1958.

Den samfundsmæssige udvikling siden 2. verdenskrig gjorde en ændring af folke- og gymnasieskolelovene mere og mere nødvendig. Ikke uventet måtte det blive folkeskolen, som fik den største politiske bevågenhed, da kun ca. 5% af en ungdomsårgang gik i gymnasiet. Jørgen Jørgensens folkeskolelov af 1937 (eksamens- og eksamensfri mellemkole for 6.-9. skoleår henholdsvis og 6.-8. skoleår) skabte store uddannelsesmæssige forskelle blandt disse tidlige ungdomsårgange. Man skal her bemærke, at landets gymnasier dengang havde eksamensmellemkole som forløber for det 3-årige gymnasium, og selv om der formelt ikke var forskel på at gå i mellemkole på et gymnasium og en folkeskole, var der prestige og faglige gevinster forbundet med optagelse i 1. mellem på et gymnasium. Spekulationer i gymnasieverdenen gik især på, hvorledes man kunne undgå at blive Sorte-Per i det politiske spil. I den forbindelse var det af betydning, at de forskellige lærerorganisationer drev en ihærdig lobbyvirksomhed. Fra gymnasieside var man meget lidt interesseret i at miste mellemkolen.

I april 1958 måtte Gymnasieskolernes Lærerforening imidlertid konstatere, at slaget var tabt. Mellemkolen blev afskaffet og i stedet indførtes en realskole for 8.-10. skoleår, med overgang til 1.g fra 9. eller 10. skoleår.

Frustrationen i gymnasiekredse var stor. Det »syvårige« gymnasium var blevet omdannet til en hybrid med 3 gymnasieår og et antal klart færre elever i 8. og 9. skoleår. Det kan i den forbindelse nævnes, at i en by som Helsingør, foregik al undervisning i 50'erne i eksamensmellemkolen på Helsingør Gymnasium, idet folkeskolerne i byen kun havde de 5 års grundskoleundervisning og fri mellem.

Man kan opfatte folkeskoleloven af 1958 som en begyndende lighedsbe-
stræbelse blandt børn og unge i den skolepligtige alder. Hvem af os, der er
i 40'erne, husker ikke 10 og 20 minutters prøverne i regning til mellemskole-
prøver i 5. klasse. Taberne kom i 1. frimellem og vinderne i 1. eksamens-
mellem.

Man kan derfor ikke sige, at det var unaturligt, at dr. Højberg Christen-
ser forlod undervisningsinspektionen for gymnasieskolen på sædvanlig al-
derspension i sommeren 1958, da der forestod store ændringer i gymnasiet.

»Den røde betænkning«

Den nye chef for undervisningsinspektionen blev daværende rektor for So-
rø Akademi, Sigurd Højby. I sin erindringsbog »Som jeg oplevede det«
lægger Sigurd Højby ikke skjul på, at han er politisk udnævnt – efter stærkt
pres fra statsminister H. C. Hansen og med Jørgen Jørgensens godkendel-
se.

Folkeskoleloven blev nu hurtigt fulgt af en ny gymnasielov og *med sam-
me formålsparagraf som almenskoleloven af 1903*. Men i det indholds-
mæssige skete der store ændringer.

Allerede tidligere (1957) var en række fremtrædende gymnasiefolk be-
gyndt studiekredsarbejde om et nyt indhold. Arbejdet udmøntedes i et de-
batoplæg »Gymnasiets opgave«.

Bogen forholdt sig kritisk til den udvikling (eller mangel på samme), som
1903-loven var et udtryk for. Specielt sættes eleverne i fokus. Også dengang
mødte man elever, der stillede spørgsmålet: »hvad skal vi lære det for? –
hvad skal vi bruge det til?«

Arbejdsgruppen konkluderede her, »at man ikke skal tage de unge gym-
nasiasters utilfredse spørgen for let; den udspringer af en fuldt berettiget
indstilling og har krav på et ordentligt svar. Intet voksent menneske, der rå-
der for sig selv, tager sig et stykke arbejde på, han ikke kan se meningen
med. Rent faktisk er det ikke altid lysten, der driver værket, men det er be-
vidstheden om arbejdets formål, der motiverer ens indsats og leverer den
fornødne tilskyndelse til at holde ud over for de vanskeligheder, som skal
overvindes, for at målet kan nås.

Det må i virkeligheden være en elementær forudsætning for hele vor
gymnasieundervisning, at den er velmotiveret«.

Om ansvar og initiativ siger arbejdsgruppen, at »det kan virke på dem
(eleverne), som om skolen i et vist omfang overlader til dem selv at bære an-
svaret for dette arbejde, således at forstå, at eleverne i givet fald må tage
følgerne af deres eventuelle forsømmelighed«, og »det drejer sig ikke alene

Rektor Ralf Nielsen.

om, at et faktisk initiativ fra elevernes side må have en rimelig chance for
at blive modtaget og få indflydelse på det fælles foretagende, som gymna-
sieundervisningen jo i virkeligheden er«. I det faglige søger gruppen mod
og lægger særlig vægt på de generelle og de fælles kundskaber i modsætning
til det specielle.

Med debatoplægget som et vægtigt baggrundsmateriale nedsattes Gym-
nasieskolernes Læseplanudvalg med Sigurd Højby som formand samt en
righoldig repræsentation af rektorer og professorer. Udvalget nedsatte 3
hovedudvalg for gruppen af beslægtede fag og 18 underudvalg, og mere
end 100 personer, foreninger, institutioner deltog i arbejdet. På 20 måne-
der udarbejdedes betænkning nr. 269 (Den røde): Det nye Gymnasium.

I et personligt brev skrev læseplanudvalgets sekretær, Ernst Goldschmidt (nuværende adelingschef i undervisningsministeriet): »Det har været et meget interessant arbejde at være sekretær for læseplanudvalget, og jeg nærer stor beundring for undervisningsinspektør Sigurd Højby, som har haft en eminent evne til at bøje modstridende synspunkter mod hinanden uden at slippe de hovedlinier, som han ønskede fulgt, af syne, og som har formået af afslutte udvalgets arbejde på 20 måneder.

Betænkningen var et imponerende stykke arbejde med en grundig analyse af problemerne og med et fagindhold, der i visse fag medførte en radikal ændring. Lærerne kastede sig med ildhu ind i arbejdet med tilegnelse af nye stofområder. Reformen blev sat i gang i august 1963, og undertegnede, der var lærerkandidat i foråret 1964, erindrer det brydsomme arbejde, som »den nye matematik« gav ældre lærere. Ved et stormfuldt møde på H. C. Ørsted Instituttet for matematiklærere fik fagkonsulenter og direktoratet læst og påskrevet.

Det var især fagene matematik og fransk, der blev ændret. Biologi blev stærkt udvidet som grundlag for mN-grenen, og samfundsfag var et nyt fag på mS- og sS-grenen.

Men problemerne blev efterhånden klaret, og den første studentereksamen efter den nye ordning forløb planmæssigt i maj/juni 1966.

Med den rige repræsentation af professorer fra universiteter og læreanstalter var det ikke unaturligt, at videnskabsfaget fik en stærk placering i reformen. Og den kraftige ekspansion i 10-året gjorde teoretisk viden til en efterspurgt handelsvare. Igennem 60'erne øgedes studentertallet og nye gymnasier skød op i alle egne af landet. I perioden 1958 til 1971 oprettedes 30 nye gymnasier. Med dette stigende pres på gymnasial uddannelse var det ikke overraskende, at realafdelingen (8., 9. og 10. skoleår) blev nedlagt på gymnasierne. Da imidlertid også mange ældre ønskede en gymnasial uddannelse, og da seminariet ikke optog alle fra seminariernes præparandklasser, indførtes et alternativ til det 3-årige gymnasium. Med undervisningsminister K. B. Andersen som idéskaber blev 1967 året, hvor højere forberedelseksamen (HF) blev startet på et antal gymnasier og seminarier. I sine første år var HF en god uddannelse, som kunne inspirere gymnasiet for så vidt angår metode og arbejdsformer. Årsagen var helt naturlig at hovedparten af de studerende var modne mennesker med vilje og evne til at gå ind i teoretisk og boglig uddannelse. Men på grund af det hastigt ændrede samfund kunne uddannelsen ikke fastholde disse ideale elever, og ansøgere direkte fra 10. klasse, fik meget hurtigt overvægten i klasserne. Denne udvikling er blevet forstærket gennem 70'erne og begyndelsen af 80'erne.

I slutningen af 60'erne var der politiske synspunkter angående en samlet uddannelsesreform for de 16- til 19-årige. Årsagen var ikke, at gymnasiet havde udviklet sig dårligt, men at de faglige uddannelser i stigende grad stod i skyggen af denne succesrige boglige uddannelse.

Daværende undervisningsminister Helge Larsen nedsatte derfor det Rådgivende Udvalg vedrørende de Gymnasiale Uddannelser, RUGU, med Sigurd Højby som formand.

RUGU's første forslag forsøgte at tilpasse sig den førnævnte helhed i de gymnasiale uddannelser. Imidlertid blev forslaget stoppet, da Helge Larsen først ville have reformeret de faglige uddannelser, idet der ikke var økonomi til det hele.

Men da femdagesugen var blevet gennemført fra august 1970, var det oplagt, at der nu måtte ske ændringer i gymnasiet. Den egentlige undervisningstid skulle nedskæres fra 36 timer til 30 timer. RUGU nedsatte derefter en række underudvalg, der skulle fremkomme med bekendtgørelsesforslag til de enkelte fag, suppleret med en undervisningsvejledning.

Underudvalgene bestod af repræsentanter fra RUGU, direktoratet, GL og - elevorganisationerne.

Herom skriver Sigurd Højby: »RUGU var i sig selv en nydannelse, idet man her for første gang havde elevrepræsentanter direkte med ved udformningen af læseplanerne. Det medførte, at forhandlingerne blev mere langtrukne, fordi de unge - ofte med stor veltalenhed - lagde særlig vægt på at få drøftet formål, holdning og metode, og derom kan siges meget. Adskillige ældre medlemmer af udvalget irriteredes ofte over de unges dogmatiske holdning og mangel på demokratisk erfaring, og jeg må indrømme, at der også undertiden blev trukket hårde vekslers på min langmodighed«.

Som direktoratets repræsentant i fagudvalgene i fysik og kemi i de år kan ovennævnte citat bekræftes, og det var mit indtryk, at nogle fagudvalg, måske ufrivilligt, blev trukket ud i nogle formuleringer i læseplanerne, som senere er blevet fortrudt.

Elevrepræsentationen skal især ses i lyset af ungdomsoprøret i slutningen af 60'erne med universitetsbesættelser og aktive og ideologiske elevråd på en række gymnasier til følge, men også fordi der i tiden lå et ønske om at give eleverne en større indflydelse på deres dagligdag.

Elevråd var således blevet ministerielt indført ved cirkulære i 1968 og udbygget med samarbejdsudvalg i 1969. Det grundlæggende princip var samarbejdet mellem elever, lærere og rektor. Men det kneb, og ofte blev resultatet konfrontationer grupperne imellem. Men også på dette punkt var der store forskelle på gymnasierne; nye gymnasier blev i gymnasiefremmede landområder modtaget med entusiasme af forældre og elever, mens storby-

ernes gymnasier ofte var arnestedet for den kritiske holdning.

RUGU's arbejdede mundede ud i en bekendtgørelse i 1971. I denne sikredes eleverne indflydelse på undervisningens planlægning og gennemførelse. Nogle fag blev ændret kraftigt. Det gælder f.eks. dansk, historie og geografi.

Dansk, som i den forrige bekendtgørelse havde været 100% litterær og historisk, fik en løs bekendtgørelse med nye begreber som trivillitteratur, massemedier, billedanalyse, kommunikationsteori. Så det er forståeligt, at den faglige uenighed slog stærkt igennem i den mangeårige debat, der efterfulgte bekendtgørelsen. Historie opgav den kronologiske rækkefølge, og udvalgt kildelæsning kom i fokus. Geografi lænede sig tungt op ad samfundsfag, så det for nogle var vanskeligt at se forskel på de to fag. I det hele taget var hele gymnasiedebatten omkring 1970 stærkt påvirket af politiske overtoner (ikke partipolitisk), et forhold som ikke gjorde det pædagogiske holdarbejde for lærerrådene lettere. 1971-bekendtgørelsen er med mindre revision gældende i skrivende stund, men der er tegn i sol og måne på, at der vil komme en ny bekendtgørelse meget snart. Under undervisningsministrene Knud Heinesen, Ritt Bjerregaard og Dorte Bennedsen skete der ikke væsentlige ændringer på gymnasieområdet. I 1973 forsøgte Knud Heinesen med et samordnet forslag for de 16-19 årige, men regeringsskiftet i 1974 satte en stopper for det videre arbejde. Ritt Bjerregaard forsøgte i 1978 at søsætte en altomfattende undervisningsplan, U-90, men planen led skibbrud af økonomiske og politiske grunde.

Men igennem 70'erne og begyndelsen af 80'erne, blev det klarere og klarere, at der måtte ske noget på gymnasieområdet.

Folkeskoleloven af 1974 gjorde elevernes baggrund, når de søgte gymnasiet, mere uensartet. »Der bruges uforholdsmæssig megen tid på at bringe elevernes viden på helt fundamentale områder op på et ensartet niveau« og »- der er for meget af tidligere tiders basislærdom, der er kastet over bord«. Sådan hedder det i en rapport som et udvalg (Uffe Gravers-udvalget) afleverede til undervisningsministeren i efteråret 1984.

Endvidere har årene siden 1971 vist at grengymnasiet er for stift. Dette har medført, at antallet af forsøgsansøgninger er vokset eksplosivt, specielt i 80'erne. Gymnasierne har ønsket nye fag, nye fagkombinationer, ændret timestruktur, ændrede eksamensformer, som de mest fremherskende forslag.

Som oplæg til debat kom den før omtalte Uffe Gravers Petersens rapport i 1984 og nogenlunde samtidig en embedsmandsrapport fra direktoratet. Begge opererer med en tilvalgsstruktur som den mest formålstjenlige (dette er vel den mest positive erfaring, som er hentet fra HF). Direktoratets rap-

port foreslår en fælles 1.g for alle elever, og først fra 2.g forskellige valgmuligheder.

Ministerens forslag fra december 1985 synes at være et kompromis mellem de to forslag, idet forslaget fortsat tager sit udgangspunkt i en sproglig og matematisk linie fra 1.g.

Ved en folketingsdebat i efteråret 1985 var der enighed om følgende begrundelse for en ny gymnasiestruktur. (Det er interessant at formålet fortsat er det studieforberedende og almindennende som angivet i alle gymnasielove fra og med almen-skoleloven af 1903).

Hvorfor en ny gymnasiestruktur?

fordi:

1) fremmedsprogene skal styrkes.

Alle europæiske lande har lagt øget vægt på fremmedsprogundervisning i løbet af 70'erne og 80'erne. I et lille land som Danmark er behovet for at kunne berberske fremmedsprog særlig stort. Erhvervslivet og de videregående uddannelser har understreget betydningen af at styrke fremmedsprogene. Mindstekravet er, at elever skal have reel kompetence i at læse, skrive og tale mindst to fremmedsprog.

2) Der skal være plads til nye fag.

Det er derfor nødvendigt med en mere smidig struktur end den nuværende grenstruktur. Blandt de nye fag, der peges på, er der f.eks. erhvervsøkonomi og teknik. De kan motivere de unge til at søge ind i ingeniør- og teknikumuddannelser og andre uddannelser med gode beskæftigelsesmuligheder. De nye fag skal tilrettelægges sådan, at også piger får lyst til at beskæftige sig med dem.

3) det skal være muligt at kombinere på nye måder.

I det højteknologiske samfund, vi er på vej ind i, er der behov for at kunne vælge fag i nye kombinationer, f.eks. engelsk og fysik på højt niveau. Gymnasiet må være så smidigt indrettet, at det kan forberede eleverne på de mange utraditionelle muligheder der allerede er skabt eller er ved at blive skabt i de videregående uddannelser for at kunne imødekomme nye behov i den private og den offentlige sektor.

4) fagene skal have så store timetal, at eleverne oplever timerne som sammenhængende.

Entimesfag undgås. Indførelse af årsnorm sikrer, at fag med to timer kan samle timerne i bestemte perioder. Årsnormerne vil gøre skemaet mere

smidigt, så studierejser, ekskursioner m.v. ikke slår arbejdet i fagene i stykker. De fleste fag skal have 3, 4 eller 5 timer, så der bliver lejlighed til faglig fordybelse.

5) de mindre skoler skal kunne give et attraktivt og varieret undervisnings-tilbud.

I en periode med faldende ungdomsårgange skal de små skoler have bedre muligheder for at give et omfattende uddannelses-tilbud. Det vil være lettere og mere økonomisk at tilbyde en række valgfag frem for en række grene: De små skoler får også mulighed for at øge mængden af tilbud ved at det i enkelte fag bliver muligt at oprette hold på tværs af årgange.

6) Holdoprettelsesregler må tilpasses således, at små skoler får større muligheder for med en uændret økonomi at tilbyde og oprette hold i et tilstrækkeligt antal fag. Små skolars vilkår skal mindst svare til de muligheder, der findes i dag.

Principielle synspunkter vedrørende en justering af gymnasiet

Det er en væsentlig forudsætning for alle ændringer i gymnasiets struktur og indhold, at gymnasiet fastholdes som *studieforberedende* og *alment dannende*. Der er ikke nogen modsætning mellem de to begreber, idet begge disse mål nås dels ved bred fælles viden, der bliver grundlagt i fællesfagene, dels ved erkendelsen af, at vejen til det almene går gennem faglig fordybelse. Den faglige fordybelse opnår eleverne i de store fællesfag, i de fag, de beskæftiger sig med på højt niveau, og i den større skriftlige opgave i 3.g, hvor de stilles over for krav om selvstændigt at kunne beskæftige sig indgående med et fagligt problem.

25 år er set i en historisk sammenhæng en kort årrække. Forskellen mellem det gymnasium, som eleverne mødte i 1961, og det, som de møder i 1986, er måske ikke så stort, set ud fra gældende bekendtgørelse, men dagligdagen har ændret sig umådeligt.

Eleverne er i dag blevet forbrugere i et sådant omfang, at der satses direkte på deres ugentlige indkomst. Og der skal bruges tid til at tjene penge, ikke blot i ferier, men også i dagligdagen.

Ordet mødepligt eksisterede ikke i skolesammenhæng i 1961, i dag benyttes det ofte. På et almindeligt gymnasium foretages der over et skoleår 400.000-500.000 registreringer om elevtilstedeværelse.

En lærer/elev fra 1961 vil ikke kunne genkende de omgangsformer, vi har i 1986.

Bl.a. i kraft af myndighedsalderen (18 år) klarer særdeles mange elever sig uafhængigt af forældrene. Og i 1986 er konkurrencen om job og uddannelse benhård – i 1961 kunne den enkelte elev vælge mellem allehånde tilbud.

Ja, sådan kunne jeg blive ved med markante forskelle på 1961 og 1986. Hvordan ser gymnasiet og samfundet ud i 2011? Spørg elever, lærere og rektor på Søborg Gymnasium til den tid!

Ralf Nielsen

Kilder:

Sigurd Højby: Som jeg oplevede det. (1976) Fremad.

Undervisningsministeriets betænkning nr. 269 (1960).

Thure Hastrup, Mogens Kabel, Per Krarup: Gymnasiets opgave. (1958) Gyldendal.

Hans Bang m.fl.: Vordingborg Gymnasium 1935-1985.

Forfatterens notater og hukommelse.

Gymnasieelev i de glade 60'ere

Det er ikke uden grund, at 60'erne i dag kaldes for de »glade 60'ere«. Siden anden verdenskrigs afslutning var alle blevet vænnet til en næsten uafbrudt økonomisk fremgang. I 60'erne fortsatte den økonomiske vækst. Sammenlignet med i dag var der i 60'erne hverken arbejdsløshed eller udlandsgæld af betydning.

60'ernes vækstsamfund havde behov for flere med en langvarig uddannelse. Der var mangel på læger, ingeniører, gymnasielærere, økonomer, jurister, m.m. I 60'erne blev der derfor »kælet for« den del af ungdommen, der ville i gymnasiet. Det ene flotte gymnasium efter det andet blev indviet af stolte borgmestre, og akademikerløningerne steg til vejrs med raketfart.

60'ernes gymnasieelever kunne derfor se frem til et godt, velestimeret job med en stærkt stigende løn, hvis gymnasietiden kunne overstås med studenterhuen på hovedet. Det hører med til billedet, at vi i 1967 var 9.000, der blev studenter mod mere end det dobbelte i dag.

Beatles og Vietnam

Det er nødvendigt at pege på andre »baggrundselementer«, hvis der i dag skal gøres et forsøg på at forstå gymnasiets 60'er-generation. I 1960'erne kendte vi ikke til oliekrisen, EF-medlemskab, VKR-regering, Kim Larsen, Preben Elkjær, AIDS, fri abort, frigivelse af pornografi, ligesom vi kun havde læst i Tintin om mennesker på månen. Vi kendte heller ikke til PC-ere, mikroregnemaskiner, bits, ram og Suzanne Brøgger.

Til gengæld kendte vi allerede den gang som gode Gladsaxe-borgere såvel Erhard Jacobsen som Poul Schlüter. Dernæst kendte vi Beatles, Rolling Stones, Sartre, Klaus Rifbjerg og Vietnam-krigen.

På et punkt må 60'er-generationen deles. Der er dem før studenteroprøret i 1968 og dem efter. Min årgang — fra 1964 til 1967 — oplevede først oprøret et år efter, at vi var færdige med gymnasiet. Det må jeg — for en ordens skyld — præcisere.

Det betød nemlig, at der endnu ikke fandtes langhårede i min gymnasiegeneration. Det betød også, at vi endnu havde såvel professorvælde som rektorvælde i perioden 1964-67. Vi var kort sagt en af de sidste korthårede årgange.

Vor gymnasieordning

Det var dog en forholdsvis ny gymnasieordning, som udgjorde det lovmæssige grundlag for vor gymnasietid, nemlig gymnasieordningen fra 1961. Der var to linier, en matematisk og en sproglig, der kunne deles i yderligere grene fra 2. G. Den matematiske linie kunne deles i tre grene; en matematisk-fysisk, en naturfaglig og en samfundsfaglig gren. Den sproglige linie kunne deles i en nysproglig, en klassisk sproglig og en samfundsfaglig gren.

På Søborg Gymnasium var der for min årgang alene tre grene: en matematisk fysisk (som jeg selv valgte), en matematisk-naturfaglig og en nysproglig gren.

Indenfor disse grene var der naturligvis selve fagene og deres indhold. Jeg er naturligvis kun i stand til at vurdere de fag, der vedrørte den matematisk-fysiske gren. Min vurdering kan imidlertid ikke klare sig med hukommelsen som grundlag. Til mit store held har jeg i et nummer af det daværende skoleblad »Alektø«, december 1966, udtrykt nogle synspunkter om fagene, som jeg kort vil gengive.

Imod specialisering

Grundlæggende var jeg i mit indlæg imod den stærke specialisering. Som matematiker kunne jeg godt have tænkt mig at lære mindre om den teoretiske matematik og fysik og i stedet lære mere sprog. Jeg foreslog, at sprogundervisning kombineredes med de øvrige fag, derved at f.eks. engelsk historie blev læst på engelsk.

Dernæst ønskede jeg, at historieundervisningen lagde mere vægt på den nyeste tid. Jeg var meget træt af faget dansk, der lagde meget vægt på den danske guldalder. Jeg ville lave faget om til »litteratur«, der i højere grad skulle omhandle international litteratur. Dernæst var jeg utilfreds med, at vi som elever fik udleveret en fortolkning af de værker, vi læste. Jeg foretrak, at vi selv læste tingene og fandt frem til vor egen selvstændige holdning.

Endelig ønskede jeg et fag, der kunne kaldes idehistorie. Dette skulle samle religion, filosofi, oldtidskundskab, kulturhistorie og læren om ideologierne i et fag.

Disciplin?

Jeg har svært ved at erindre, at der — trods rektorvældet — var en egentlig streng disciplin på Søborg Gymnasium. Vi slap vist da meget godt og lem-

3 my 1967. Peter Brixtofte sidder til højre for Ulf Østergaard.

peligt fra »grinature« og anden uro. Selv under morgensangen og i timerne.

Min erindring siger mig endvidere, at vi havde et godt og kammeratligt forhold til lærerne. Jeg kan huske, at det var flovt at blive fanget i manglende forberedelse til timerne. Men flovhed var den eneste form for »straf«.

Ellers faldt straffen ved eksamensbordet, hvor der ind imellem blev uddelt sådanne karakterer, at vi mistede nogle kammerater på vejen til studentereksamenen.

I det daglige sørgede ordensduksen for, at tingene fungerede. Ordensduksen havde følgende pligter:

1. Møde kl. 7.55
2. Sørgе for kridt, tavleklud og tavle.
3. Forelægge ved 1. times begyndelse fraværsprotokollen for læreren.
4. Sørgе for udluftning af klasseværelset ved hvert frikvarterets begyndelse.
5. Melde til rektor, hvis en lærer ikke var kommet 10 minutter, efter at timen skulle begynde.

6. Sørgе for at hente mælk og fjerne tomme mælkeflasker i spisefrikvarteret.
7. Møde i fjerde frikvarter – lørdag dog i femte frikvarter – på rektors kontor med fraværsprotokol og meddelelsesbøger.
8. Aflevere fraværsprotokollen på inspektors kontor ved skoletidens ophør.
9. Samle hæfter med skriftlige opgaver i tifikvarteret og aflevere disse alfabetisk ordnet til de respektive lærere.

Forholdet mellem lærere og elever var inde i en brydningstid. Det var ikke alle lærere og elever, der helt kunne finde ud af, hvordan de »nye tider« skulle »tackles«. Jeg erindrer således, hvordan min engels- og fransklærer Sven Behrend havde svært ved du/De-tiltalen. I hvert fald fik vor klasse lige pludselig en dag at vide, at nu ville han sige De til os alle sammen, ligesom vi skulle sige De til ham. Det skabte en vis forvirring, da vi var vant til du-formen hos ham.

Foredrag, fodbold og fester

Det var naturligvis ikke undervisning og lektier hele tiden. Der var en fritid ved siden af, hvoraf en del hørte sammen med Søborg Gymnasium. Gymnasiet afholdt således selv de såkaldte »frie timer«, hvor der bl.a. var foredrag. Jeg husker bedst to indslag. Det ene var forfatteren Vagn Steen, der kommenterede og læste egne digte. Han havde bl.a. udgivet en bog med blanke sider med det formål at læserne selv skulle digte. Det andet var Den danske Kvartet, der spillede værker af Stravinskij, Nørholm, Webern og Penderecki. Hverken Vagn Steens blanke sider eller de besynderlige lyde, som Den danske Kvartet »spillede«, forstod jeg. Men det skyldtes nok min ungdommelige uvidenhed.

Jeg har nemlig senere forstået, at der var tale om en meget fin og moderne kunst...

Fodbold kunne jeg meget bedre forstå. Og ét væsentligt element i min gymnasietid var ugentlige ekstra-fodboldtimer med Jørgen Olsen som med-/mod-spiller og dommer.

Fester kunne alle forstå. Dem var der – så vidt jeg erindrer – en del af. Dem deltog såvel lærere som elever i – med større eller mindre engagement. Endelig var der et påbegyndende politisk arbejde på gymnasiet. Der oprettedes en række gymnasiepolitiske organisationer. Det var bl.a. Liberale Gymnasiaster, Konservative Gymnasiaster og DSU. Der var dog flest liberale – idet LG arrangerede de bedste filmaftener og fester.

Flytningen

Det må til sidst nævnes, at årgangen fra 1964 måtte skifte fysiske rammer midt i gymnasietiden. Søborg Gymnasium, der startede 1. juli 1961, flyttede i august 1963 til Mørkhøjvej 233 i Herlev. Her befandt vi os godt i de to første gymnasieår, hvor der – heldigvis – kun var ca. 150 elever.

Herefter byggedes det nye store Søborg Gymnasium, det såkaldte »faglokalegymnasium«, Skolesvinget i Søborg, hvor vi flyttede ind i august 1966. Det var vel nok flot og sikkert også meget dyrt. Arkitekternes drøm faldt imidlertid ikke helt i hverken min egen eller en del af de andre gamle elevs smag. Først og fremmest fordi det var for stort.

Mørkhøjvej var ikke nær så flot men hyggeligt. Vi kendte alle de andre elever og lærere, fordi der kun var tre klasser pr. klassetrin. Med seks 1. g-klasser blev det pludselig svært.

God tid

Trods flytningen, er der ingen tvivl om, at gymnasietiden var en god tid for de fleste.

For mange var det en god optakt til den voksne tilværelse. Gymnasieeleverne fra 60'erne havde større valgmuligheder at se frem til end nutidens gymnasieelever.

Jeg vil derfor afslutningsvis konkludere, at vi har meget at takke Søborg Gymnasium for. Derfor skal der lyde et hjerteligt tillykke i anledning af Søborg Gymnasiums 25-års-jubilæum. Vi er mange, der altid tænker tilbage på Søborg Gymnasium med taknemmelighed.

Peter Brixtofte

Borgmester i Farum kommune (Gymnasieelev 1964-1967)

Lærer i 60'erne

Jeg er blevet opfordret til at skrive lidt om, hvordan det var at være lærer i 60'erne. Naturligvis kan jeg kun skrive ud fra min egen opfattelse, og idet jeg sammenligner perioden med 1940'erne og 1950'erne, hvor jeg også underviste. I vore dage er alt helt forandret.

Til Søborg Gymnasium blev jeg i grunden lokket i 1962 fra en gammel og meget stiv statsskole, Nørre Gymnasium, af Ulf Østergaard, som jeg kendte fra gammel tid. Jeg fik tilfældigt kontakt med ham, og da jeg boede i Gladsaxe nær den daværende skole, var det et ønske om kortere skolevej og en mere munter skolegang, der fik mig til at vælge landlivets glæder. Skolen flyttede i 1963 til Mørkhøjvej, og rektor havde i den anledning hilst mig i øret, om jeg ikke kunne samle et beløb ind blandt lærerne til et maleri, som jeg kunne overrække skolen på kollegiets vegne ved en mindre højtidelighed. Dette skete med tilpas bevægelse hos os begge.

Maleriet, som jeg havde fundet godt stuvet af vejen i en kælder, erhvervede jeg for 900 kr. Det var et havnebillede. Kunstneren hed Henri de la Porte. Da jeg senere blev inviteret til fernisering hos ham i Antibes, morede han sig meget over prisen, som i øvrigt aldrig blev afregnet med ham. Han var nu blevet ekspert i fugleskræmsler. Et maleri med et sådant tema kunne dog ikke købes for under 10.000 kr. Godt var det, at jeg havde købt et med et motiv, som kunne passe til skolens formål. Måske var det, fordi jeg huskede min gamle skoles translokationssang: »Floden iler ud mod strand, på den vover svaner sejle«, eller var det en reminiscens fra digtet »Ved toldboden steg en matros i land«. Samme matros udbryder: »Hvor er de henne, de store og små, de havets stolte svaner?« Hvor mange skuder er ikke siden blevet søsat fra Søborg Gymnasiums trygge havn, og hvor mange har ikke som svanen kunnet se deres eget spejlbillede som resultat af flid og kundskab?

Baggrunden for love, anordninger og bekendtgørelser vedr. gymnasiet var, at Danmarks skæbne i det 19. og 20. århundrede havde været hård. Norge, Slesvig-Holsten og Island havde vi mistet, og en stor del af den sønderjyske befolkning gik i 56 år i tysk skole. Under besættelsen 1940-45 var landet og dets kultur truet med fuldstændig undergang. De fungerende undervisningsministre og deres embedsmænd så det derfor som en hovedopgave at fremhæve, at vi havde en selvstændig national og humanistisk kultur, hvorigennem der gik en rød tråd.

Kjeld Flensborg laurbærkranses på sidste skoledag 1964.

Tendensen er tydelig i bekendtgørelsen af 8. april 1953 underskrevet af undervisningsminister, prof. dr. theol. Flemming Hvidberg. Efter denne bekendtgørelse blev de første hold dimitteret. Først i 1966 kunne man afslutte eksamen efter den radikale Jørgen Jørgensens bekendtgørelse af 6. september 1961, hvori der var nogen lettelse i det ældre pensum og mere hensyntagen til samtiden, hvis stof dog kun skulle læses kursorisk. Tillige kunne man nu ved siden af norsk og svensk læse et mindre pensum bestående af oversat europæisk litteratur, et led i drejningen mod en mere europæisk orientering, nu hvor Europa næsten var genopbygget. Hovedvægten lå dog stadig på den litteraturhistoriske sammenhæng i videste forstand, og bekendtgørelsen krævede en uhyre mængde ældre stof indlært. Man skulle læse 11 værker og 350 sider kortere tekster. Deraf skulle dog heldigvis kun 3 værker og 150 sider læses intensivt som egentligt eksamensstof. Alt blev optalt efter normalsidetallet og nøje kontrolleret. Som man kan tænke sig, var det et yderst grundigt kursus i kulturens og sprogets udvikling fra år 1000 og til samtiden. Dertil kom videregående krav om sproglig og stilistisk

behandling af teksterne. Det sidste skulle gives på grundlag af »den elementære grammatiske viden fra hovedskolen og realafdelingen«. Denne manglende tilsyneladende ganske hos elever, der ikke havde haft latin.

Afgørende nyt for hele gymnasiet var paragraf 25: »Idehistorie«. Citat: »Både af hensyn til gymnasiets almindelige formål og af hensyn til, at dets undervisning skal forberede til videregående studier, er det af betydning, at eleverne får mulighed for at se samspillet mellem fagene og det historiske perspektiv bag såvel fortidige som aktuelle problemstillinger. Til støtte herfor skal eleverne have udleveret en bog, der gør rede for de ideer, der har spillet en væsentlig rolle i vor kultur. Denne bog forudsættes læst af eleverne i løbet af gymnasiet«.

Der skulle ikke eksamineres i bogen, og mange så mærkeligt ubrugte ud ved bogafleveringen.

For dansk lærere og elever betød bekendtgørelserne en stor arbejdsbyrde, især da der også skulle skrives en del danske stile. Da der ikke var mulighed for fotokopiering, var hjælpemidlerne en litteraturhistorie og omfangsrige antologier med meget fyldige kommentarer. Dertil måtte man altså holde sig og til dansk lærerforeningens udgaver (der skulle som nævnt læses 11 værker), hvor kommentarer og vejledende gennemgange med fortolkningsforslag, som naturligvis kun var tilbud til interesserede elever, fyldte betydeligt mere end teksterne selv. Man må imidlertid erindre, at eleverne ikke kunne have nogen viden om ældre tiders normer og livsholdninger, og her var nok at øse af på fornuftig måde, – hvis der da blev øst – ! Enkelte elever mente vist, at man uden videre kunne danne sig sin egen mening uden hjælpemidler, men det kunne være farligt for forståelsen. Hermed et par eksempler:

»Hvor Hjordene brøle,
Mod Skovens letspringende Sønner,
Og puste, og føle
Den Rigdom, i hvilken de stønner«
(Johs. Ewald)

Hvor mange gange blev »Hjordene« ikke fortolket som hjorte og de letspringende sønner som skovfogeder! Vi kan også tage slutningen af »Den signede dag« af Grundtvig:

»Så rejse vi til vort Fædre-Land,
Der ligger ej Dag i Dvale,
Der stander en Borg, saa prud og grand,
Med Gammen i gyldne Sale,
Saa frydelig der, til evig Tid,
Med Venner i Lys vi tale!

En meget selvstændigt tænkende elev lod sig ikke rokke i sin overbevisning om, at denne borg var Christiansborg, – men det var jo Gimle!

Jeg mindes i øvrigt ikke særlige vanskeligheder ved formidlingen af stof-fet. Man bør huske på, at man også i andre fag læste klassisk litteratur, f.eks. i engelsk: Shakespeares »Macbeth«, i tysk Schillers »Maria Stuart« og Goethes »Faust«; Ak ja, »wer immer streben sich bemüht, den können wir erlösen«. De allerfleste elever var flittige og velforbredte. De forstod efterhånden, at deres egen måde at tænke på og forholde sig til livets store spørgsmål var resultatet af en lang udvikling. De kunne som resultat af de tre år forholde sig frit til forrige tiders spekulationer og bruge deraf, hvad de havde lyst til i deres personlige udvikling og almindelse. Morsomt nok kom de til skolen med nogle opfattelser, som havde lang bagudgående tradition. Flere havde lært, at forfattere uden videre, efter inspiration fra det høje, på stedet kunne sætte sig at skabe et kunstnerisk fuldendt digt (Schellings romantiske teori fra 1801). Andre mente, at digterne ikke selv forstod, hvad de skrev. De var undskyldt, da antagelsen stammer fra selveste Platon (»Sokrates' forsvarstale«, kap. 7, år 399 f. Kr.). Enkelte mente, at have litteraturhistorisk belæg for, at alle forfattere var sindssyge eller berusede, når de skrev, og at man derfor kun kunne danne sig en helt privat mening om teksterne. Heldigvis fandt eleverne sig hurtigt til rette med akademisk arbejds metode.

I det store og hele arbejdede de godt, da det var i deres egen interesse at blive færdige med gode resultater i alle fag, så at de kunne vælge en højere uddannelse efter deres kundskaber, interesser eller lyst til gode indtægter. Det kunne de! Arbejdsmarkedet ventede med åbne arme. Et stort gode for læreren, og sikkert for deres kommende arbejdspladser og kolleger var, at de var velopdragne og hensynfulde i deres adfærd. Jeg husker med særlig glæde, at de kunne være yderst slagfærdige og også forstod at goutere deres læreres humor. Også i mine andre fag var forløbet behageligt. Oldtidskundskab havde et lille og overkommeligt pensum. Tillige fik man der den eneste lejlighed til at stifte bekendtskab med grundlæggende teorier om kunst og arkitektur. I latin behøvede jeg ikke at være lektor Blomme. De sproglige havde alle den lille latinprøve, og der var tre år til at gennemgå et rimeligt pensum.

Efter skoletid var der gode muligheder for at deltage i frie studiekredse. Jeg oprettede selv en sådan med emnet »Den moderne europæiske roman«, hvortil der var god tilslutning af interesserede elever. Vi benyttede en grundbog, og hver elev udarbejdede så selvstændigt en fortolkning af en roman, som alle skulle have læst.

Når jeg tænker tilbage på 60'erne, har jeg kun gode personlige erindringer

om timer, hvor der både var tid til arbejde og morsomt samvær med eleverne. Jeg har da også været glad for de mange hilsener, jeg senere har modtaget gennem tiderne. Med særlig glæde mindes jeg de frivillige litterære ekskursioner efter skoletid i de gamle digteres fodspor, hvad enten det var i det gamle København eller langs Furesøens bred med Christian Winther og Alvide Müffelmann, hvor oplæsning af digte, sang og dans i den lyse sommeraften om Klopstocks eg blev akkompagneret af nattergalens sang. Med Blicher og Schiller vil jeg derfor slutte med et citat fra begge:

»Es waren schöne Zeiten, Carlos – !«

Kjeld Flensborg

Studielektor ved Søborg Gymnasium

Lundegårdens marker, hvor Høje Gladsaxe komplekset blev opført. I baggrunden ses Marielyst skole.

17 år med HF

I Søborg Gymnasiums 25-årige historie har HF-kursus været en del af skolen fra 1968, hvor kursus her på skolen blev nedlagt som et led i de generelle spareplaner og nedskæringer.

Loven om HF er fra 1966. Første HF-klasse begyndte i 1967, og allerede i 1968 begyndte de første her på skolen og fik eksamen i 1970. Vi var altså med næsten fra begyndelsen.

Der var tre grupper, som kurserne især skulle appellere til.

For det første skulle de erstatte seminariernes præparandklasser, som hidtil havde modtaget elever uden studentereksamen, som ønskede at blive folkeskolelærere. Mange af disse blev dog ikke optaget på seminarierne, og et fuldført præparandkursus gav ikke adgang til andre uddannelser. Med en højere forberedelseksamen ville de nu være kvalificeret til andre uddannelser end netop læreruddannelsen.

For det andet skulle HF tiltrække elever, der efter at have forladt folkeskolens 10. klasse, ønskede at gå videre i teoretisk prægede uddannelser.

Den tredje gruppe, som HF skulle lokke frem, var den, der i en årrække havde været ude i erhvervslivet eller passet hjem, børn og mand, og som nu af den ene eller den anden grund ønskede at begynde forfra og gå i gang med en mere teoretisk uddannelse. Her var billetten til en højere uddannelse for den hjemmegående og »manden fra ploven«, som vi holdt meget af at sige i 60'erne.

Der var mange fra uboglige miljøer, som følte sig tiltrukket af det nye. HF smagte ikke af latinskole og lugtede ikke af bedre folks børn.

Det første år gav HF-eksamen adgang til Den sociale Højskole foruden naturligvis til seminarierne, og hurtigt blev adgangen udvidet til de øvrige højere læreanstalter, evt. med et eller flere suppleringskurser.

HF var i modsætning til gymnasiet udpræget baseret på tilvalg. Der stilledes større krav til elevernes selvstændighed, og som noget særligt skulle hver kursist udarbejde en større skriftlig opgave i 2. kursusår – ofte kaldt speciale med et udtryk fra universitetet, siden ændret til 2. årsopgave. Disse opgaver gav kursisterne lejlighed til at udføre et virkelig selvstændigt arbejde og fordybe sig i stoffet. Der kom ofte fremragende resultater ud af det.

Overhovedet stillede undervisningen større krav til kursisters modenhed end til gymnasiasternes. Det passede godt med, at de var ældre. I 1970, da de første HF'ere forlod Søborg, var 14 af et hold på 45 kursister over 21 år, mens kun 3 af et studenterhold på 110 var over 21. Selv om det ikke lyder af en stor aldersforskel, prægede disse 21-26 årige faktisk holdet og lærernes syn på de nye kunder. Der var i øvrigt noget magisk ved at være 21 år,

og ikke så mærkeligt. Valgretsalderen var indtil 1971 21 år.

Da sidste årgang forlod skolen i 1985, var 11 af et HF-hold på 87 over 21, og 5 af et studenterhold på 149.

De fleste kursister havde nært kendskab til livet uden for skolen og var mere målrettede end deres gymnasiekammerater. Det kræver også stor karakterstyrke og disciplin at lære et mundligt fag i to år og derpå få sine kundskaber bedømt ved eksamensbordet på 20 minutter.

Kursisterne havde det ofte sværere end gymnasiasterne. Deres sociale forhold var mere »voksne« end gymnasiasternes, og de var tit mere afhængige af en selvstændig indkomst. De havde i høj grad forventning om at møde en undervisning, der var væsentlig forskellig fra det traditionelle gymnasium, men lærerne var jo dog de samme, og skolen var fundamentalt et gymnasium, alene på grund af gymnasiasternes overtal, men måske også fordi alle lærerne havde gået i gymnasiet i 7 år, hvoraf de 4 første godt nok blev kaldt mellemskole.

En del faldt naturligvis fra og forlod systemet. Men andre blev selvstuderende og gik op i fuldt pensum med en enkelt vejledningstime i hvert fag. Det kunne der være flere grunde til, f.eks. for meget erhvervsarbejde eller en illusion om, at man bedre kunne indhente det manglende stof hjemme på værelset. Og så var der de helt dygtige, der fandt, at skolen var en sandkasse, og at undervisningen gik for langsomt til deres gemyt.

Efterhånden dalede kursisters alder, og sammen med den valgretsalderen til 18. De ældre søgte til enkeltfagskurserne eller til de kurser, der var knyttet til andre institutioner end gymnasierne. Erhvervs erfaring og alder var ikke længere nogen afgørende forskel mellem HF'ere og gymnasiaster. Derved blev det sværere for HF'erne at hævde deres identitet som selvstændig gruppe og som et klart alternativ til studentereksamen.

De fleste lærere havde både velvilje og begejstring for den nye alternative adgang til de højere uddannelser, og mange så det som en udfordring at undervise et nyt publikum med andre forudsætninger end de vante. Mange lærere blev også positivt påvirket af HF-eksamens krav til øget selvstændighed hos kursisterne og lod det smitte af på deres gymnasiueundervisning. Det er dog ingen hemmelighed, at nogle lærere og gymnasiaster aldrig kom bort fra at betragte HF'erne som det etablerede gymnasiums stedbarn.

I 1985 tog vi vemodigt afsked med det sidste hold. Som forholdene havde udviklet sig, var det dog nok en lykkelig skilsmisse. Jeg tror ikke længere på, at gymnasiet er den rigtige vært for HF. Derimod er jeg sikker på, at HF i fremtiden vil trives langt bedre og i større overensstemmelse med sin oprindelige idé der, hvor det ikke er omklamret af gymnasiet.

Sven Behrend

Studielektor ved Søborg Gymnasium

Nå – man lærer jo for livet...

Første time matematik – og så endda prøve. Til støtte for opgaveløsningen må vi hver medbringe et stk. notepapir.

Anne Marie sidder bag mig. En sød pige med langt hvidt hår. På hendes bord ligger – som reglerne foreskriver – et stk. papir, hvor det halve af matematikbogen er nedskrevet med mikroskopisk skrift.

Jeg hiver fem A4-ark frem fra tasken. Med stor skrift har jeg kradset de vigtigste oplysninger ned.

– Jeg sagde, at I kun måtte medbringe et stykke papir med noter, så det der går ikke, siger min unge, meget rødørede og meget kortklippede matematiklærer til mig. Dengang var det ikke helt så almindeligt at være korthåret som nu.

– Er det ikke underordnet, om man skriver 500 ord på fem stykker papir – eller 500 ord på et ark, spørger jeg.

– Skal du ned til rektor, er svaret. Logik for viderekomme.

Nå, man lærer jo for livet og ikke for skolen. Men skolens metoder afspejler i høj grad den retning, som samfundet ønsker at forme dig. Og netop den tid i begyndelsen af 70'erne, hvor jeg gik på Søborg Gymnasium, var man ikke specielt autoritetstro. Bortset fra enkelte lærere og elever bar skolen for mig at se ikke præg af en: – Fordi jeg siger det – kæft, trit og retning-holdning.

68-oprøret var stadig varmt. Vi havde store fællesmøder, hvor vi diskuterede tidens politiske spørgsmål. Vores stillingtagen og aktive deltagelse i forskellige demonstrationer gjorde, at tiden i gymnasiet for mig skabte åbning for en helt ny bevidsthed. Det handlede i høj grad om: – At du selv er medbestemmende og medansvarlig for det liv, du ønsker at skabe.

Selvfølgelig var det sådan, at der var størst deltagelse i fællesmøderne, når spørgsmålet handlede om rygning eller ikke rygning, hvor og hvornår. Og selvfølgelig var det sådan, at jeg ofte havde mest lyst til at drikke kold kirsebærvin på min veninde Gittes altan. Hun boede så fristende nær i Høje Gladsaxe. Men alligevel blev mine øjne åbnet.

Jeg gik på musiklinien under en forsøgsordning, hvor vi »sproglige« var slået sammen med den matematisk-musiske linie i en klasse på 12 elever. Vores erfaringer med forsøget var yderst positive. Men forsøget er aldrig blevet gentaget.

Udover den megen musikundervisning var vi en del, som brugte vores fritid til forskellige mere eller mindre seriøse musikaktiviteter. F.eks. korskang og deltagelse i forskellige blues, jazz og blandet landhandel-bands.

Kreativ udfoldelse af den ene eller anden art var i focus. Også i dansk-

Birgitte Raaberg i midten i forreste række i 3b august 1974.

merne, hvor et helt nyt univers åbnede sig for mig. Dansk lærer Bojsen var fantastisk alsidig og desuden dramatisk interesseret. Det var heldigt for mig, da jeg havde et ønske om at blive skuespiller.

Det ønske fik Bojsen sat ind i nogle konkrete rammer ved at give os indsigt i forskellige dramatiske former. Gennem arbejdet med at analysere og tolke forskellige tekster, fik jeg fod på det virkelighedsplan, hvor man må være for at starte noget for alvor.

Da vi gik i 3. g. samarbejdede vores musiklærer Hentze, dansk lærer Bojsen og flere andre lærere om opsætningen af en musical. På elevernes opfordring. Det var et kæmpeprojekt, som gik på tværs af årgange og linier og det var fritidsarbejde.

Det var meget tidskrævende, men gjorde ligesom alle andre fællesarrangementer, at du lærte din skole og dine kammerater bedre at kende. Du blev tryk i dine omgivelser og turde bruge dem.

Da jeg blev student, var man først lige begyndt at tale om adgangsbe-

grænsning i gymnasiet, og der var stadig masser af jobmuligheder. Derfor betød det ikke liv eller død for os, om vi fik 8 eller 9 i engelsk. Selv om vi også havde en slags karaktærræs og stræbte.

Da jeg siden har været lærervikar på forskellige folkeskoler, kan jeg ikke lade være med at tænke på, hvor hårdt eleverne har det nu. Jeg har oplevet elever i 9.-10. klasser gå mere eller mindre i stykker i kampen for topkarakterer.

Selvfølgelig skal vi kunne noget – have teoretisk indlæring. Men med den hårde konkurrence dagens samfund lægger op til, må mange vælge de kreative fag fra. Og i stedet satse på mere erhvervsrettede ting. Det er trist.

Jeg har hørt om forsøg i Ungarn, hvor man stimulerede en gruppe normalt begavede børn specielt kreativt i den første skoletid. Det viste sig senere, at de børn havde lettere ved at tilegne sig f.eks. matematik, end en gruppe børn, der havde fået normal undervisning.

Når vi ser på udviklingen i den vestlige verden, med stadig nye og flere teknologiske vidundere som mere og mere overtager arbejdet fra mennesket, må det bestemt være en god ide, at vi hver især lærer at få noget fornuftigt ud af fritiden. Ingen ved hvem, og hvormange der er i arbejde om ganske få år. Men chancerne for, at flest mulige kan få en meningsfuld og tilfredsstillende tilværelse, er større, hvis man har udviklet en kreativ side og f.eks. kan spille klaver.

Så vil jeg i øvrigt slutte med en hilsen til alle de kaffedrikkende, smøgtrængende og de guitarspillende. De triste og de syngende fra den tid, med et citat fra en sang, vi lyttede til dengang i 70'erne.

Minderne er ikke længere nok
nej, det er kamp for samme fremtid
og tro på samme mål
som gør – at man kan sige
vi hører sammen

Hoola bandoola Band
»På väg«.

Birgitte Raaberg
Skuespiller (Gymnasieelev 1972-1975)

Lærer i 70'erne

Torsdag den 20. februar 1986 samledes en lille kreds af lærere, der var »grønne« i 70'erne, for at tale om udviklingen gennem 10 året, der startede med ungdomsoprør, provobevægelser, østerlandske religioner og gik over i individualisme, narcissisme og karaktærræs.

Hvordan har udviklingen været set med lærerøjne? Vagn Andersen (VA), Kirsten Asaa (KA), Marjon Boelskov (MB), Birthe Lundsgaard Hansen (BH), Ole Haxthausen (OH), Tove Lund (TL), Peter Skaarup (PS) og Inge Østergaard-Nielsen (IØ) giver deres svar:

PS: Jeg har hørt, at demokratiet blev indført på Søborg Gymnasium ved, at man fjernede podierne under katedrene. Lærerne måtte ikke sidde højere end eleverne.

VA: Ja – desværre glemte man at sænke tavlerne samtidig.

PS: Hvordan var det i begyndelsen af 70'erne?

IØ: Jeg kom til skolen i 1972, – nej min søn er fra 71, jeg kom i 71 efter 6 ugers barselsorlov til 17 overtimer om ugen. Det var grotesk. Jeg tjente enormt mange penge og var her dag og nat og underviste i engelsk. Jeg måtte køre parallelhold så meget som muligt for ellers var det fuldstændigt uoverkommeligt. Jeg kan huske jeg lod dem skrive de samme stile og lavede nye opgaver til hver uge. Og rettede med rødt. Jeg var lige kommet fra Stenhus Kostskole, hvor lærerne var her og eleverne et helt andet sted. Og jeg kan tydeligt huske den første gang jeg stødte på en helt anden elevholdning. Det var en stor HF-er, der hed Søren, der gik i træsko, meget langt hår og en gammel sweater. Han kom op til katederet og sagde:

»Inge, jeg synes du ser lidt træt ud. Jeg tror det er alle de røde streger du skriver, der gør dig så træt.«

Han vidste ikke noget om alle overtimerne. Og så satte han sig så sødt på katederet og fortsatte:

»Jeg bliver så nervøs ved alle de røde streger. Skal vi ikke være enige om at stryge dem? Hvad nu, hvis du retter med en blid blyant. Så får jeg ikke så mange nervøse trækninger, når jeg læser mine opgaver igennem. Og så vil jeg meget gerne være fri for karakterer. Karakteren kan du give mig til eksamen. Men sådan undervejs bryder jeg mig ikke om at vide, hvordan det går.«

Lærere i 70'erne. Fra venstre: Inge Østergaard-Nielsen, Ole Haxthausen, Birthe Lundsgaard Hansen, Peter Skaarup, Vagn Andersen, Kirsten Asaa og Tove Lund.

Så strøg vi den røde blyant, karaktererne undervejs og brugte den blide blyant i stedet.

OH: Det var faktisk ret naturligt, de behandlede os som ligemænd. Mange af HF-erne var kun et par år yngre end os.

MB: Så er det også meget sjovt at se, at det, som var frigørende dengang, som havde en positiv virkning, det som man sagde for at gøre det bedre og for at få større indlæring, og få nogle ting, som man blev fælles om, det er nu blevet udgangspunktet, så vi ikke længere har noget mål for øje. Det er blevet til en frigørelse af kravene i stedet for. I 70'erne var der en meget stor sammenhæng mellem den nye gruppe af lærere og elever, hvor vi i dag oplever, eleverne har forladt os igen.

IØ: Det var en kærlig form for belæring.

PS: Du tænker på, at de be'r os om at få karakterer? De vil bedømmes?

MB: Ja - nu mener de, mødepligten er til 20%, og frivillighed i gymnasiet går på det daglige arbejde og på aflevering af opgaver.

TL: Jeg synes også, at dengang vi kom, var de mere interesserede i at lave store projekter, hvor de nu vil have klasseundervisning, fordi de tror, det er mere effektivt.

MB: Og det ved vi, det ikke er.

TL: Ja, vi ved det, men de tror det ikke, fordi vi når hurtigere gennem et stof med klasseundervisning, det er jo rigtigt.

OH: Skyklapperne er kommet til ære og værdighed, fordi virkeligheden er barskere i dag. Det er blevet mere eksamensrelateret, mere målrettet, og det er til skade for trivslen og for den enkelte. Det er blevet lidt mindre spændende at være lærer, end det var i starten af 70'erne.

PS: Når Østergaard tænker tilbage på begyndelsen af 70'erne, nævner han bl.a. Louis Miehe-Renard, Elith Foss og Den danske Kvartet (se s. 23). Er det også det I tænker på?

IØ: Ja, kammermusikken var hans hjertebarn.

TL: Jeg husker, det var aktivitetsdag for hele skolen. Det var en lørdag, hvor elever og lærere med børn mødte op. Børnene så film i filmsalen, der var folkedans i festsalen,

IØ: Og de sprang badut i gymnastiksalen.

TL: Og hvor vi så et debatteaterstykke om konflikten på Hope Computer. Det var en helt ny form for teater med aktuelt indhold. Vi havde også Christiania totalteater herude engang.

KA: Det var det der halvfærdige stykke, hvor bukserne røg af ham.

PS: Hvad vil det sige?

KA: De var ikke sat ordentligt fast.

TL: De kunne ikke engang huske deres slagsang. Men eleverne tog det pænt og fulgte dem til dørs med stormende bifald.

KA: Det gav inspiration til eleverne. Der blev lavet noget teater hvert eneste år, somme tider et par gange om året.

TL: Skolen var levende både om eftermiddagen og om aftenen. Eleverne boede her engang i weekenden. De havde soveposer med og havde et stort arrangement, hvor de ville forskønne skolen og være sammen om noget konstruktivt. Det var dengang de malede alle de grimme grå plasticaffalds-spande i glade farver og hængte billeder op.

OH: Her er virkelig sket en positiv udvikling, hvad angår rammerne. Det kunne godt virke lidt koldt og upersonligt i 70'erne, da vi kom. Disse tæpper og møblerne, malerierne og elevernes egen udsmykning. Det uhøjtidelige præg i det hele taget. Det manglede, da vi kom.

TL: Men jeg mener bare, at dengang skolen ikke havde de bløde stole, de runde borde, der var der faktisk et liv af eleverne. Og nu, hvor det er her, så er de her ikke, det er meget sjældent, man ser dem ude omkring.

PS: Nu sidder de da og læser lektier.

TL: Ikke ret mange.

PS: Men der er alligevel nogle.

OH: De læser eller også har de job.

VA: Men det er vel også det der med rengøringen, der har slået noget i stykker. Nu har vi rengøring om eftermiddagen, og ustandselig løber man ind i et par spande og koste.

PS: Østergaard nævner også hashrygning og DKP'ere på skolen.

TL: Hashrygning? Det er gået min næse forbi.

KA: Der var vist noget om det. Der var nogen der havde tændt bål i centralgarderoben. De sad og røg derinde. De sad vist og røg hash og så pludselig var brandvæsenet der. Har jeg hørt.

MB: Jeg kan kun huske KAP'erne ikke DKP'erne. Det var lige da de blev startet af Benito Scocozza. Det var nogle af fortropperne, der gik herude.

IØ: Ole og Jette?

MB: De var bare dygtige.

IØ: Ja, det vil jeg også sige.

MB: Der var så mange, der gerne ville være sammen med nogen, der var så dygtige. De kunne vælge, hvad man skulle lave. De var aktive. De gav det en gejst. Det havde et formål at lave ting om, som man lige var begyndt at se på. Så sloges de selvfølgelig også med lærerne. Der var jo ikke andre i nærheden. Det var en udfordring. Nu får man ikke politiske udfordringer fra dem.

PS: Det var dengang skolen havde prædikat af at være rød.

MB: Selv om vi blev kaldt for røde, og det senere har været en mærkat, som ingen rigtigt vidste, hvor den skulle sættes, så var der en lille gruppe, der gjorde, at hele gymnasiet blev mere aktivt i alle sine holdninger.

PS: Der har også senere været forsøg på at lave fredsbevægelser her.

IØ: Ja, men det var en anden gruppe. Jeg havde nogle DKP'ere, det var helt oplagt. Det kom frem ved at vi læste en bog, der hed: »Homage to Catalonia« af George Orwell, som handler om den spanske borgerkrig. De skummede i hjørnerne, simpelt hen. De bad om alle engelsktimerne i den følgende uge. Og de havde været tilbage på partikontoret og havde fået masser af papirer og oplysninger om, hvad de skulle mene om kommunisternes rolle i den spanske borgerkrig. Vi sad i 4 stive timer og lyttede til foredrag, som gik meget tæt på Orwells tekst, og simpelt hen nedgjorde Orwells oplevelser og fik det til at stå, som han slet ikke havde forstået noget som helst af den krig, han selv havde deltaget i. Så det var i hvert fald et eksempel på, at der var kommunister.

MB: Jeg synes, det var meget demokratisk dengang. Netop fordi de unge

mennesker tog stilling ud fra deres ringe grundlag og åbent markerede og handlede med det. Derved kom de i demokratisk kontakt, hvor man sådan reagerer på hinanden. Det savner jeg meget.

PS: Den paneldiskussion, Anders har lavet derude i dag om gymnasierformen, er det ikke noget i samme stil?

MB: Nu sidder de 3 klasser, der har fået fri til at gå derhen. De andre kommer ikke.

OH: Nu har vi talt om prædikatet: de røde. Jeg har hørt om et andet prædikat. Det var, at vi var progressive i hvert fald blandt kolleger.

IØ: Der var Jørgen Olsen, – han var i hvert fald en person, der ligesom markerede sig og havde nogle progressive ideer med hensyn til opbygningen af HF. Og så havde vi Claus Westh, der også markerede sig bl.a. med at det måske ikke var så vigtigt, at folk kunne stave korrekt. Han havde nogle ting, han virkelig gik ind for, som lå på den progressive side.

MB: Og så var der Kirsten Kristoffersen, som lavede bekendtgørelse og var med i ændringerne af gymnasiet i 71.

OH: Jeg tænker også på Søborgundersøgelsen. Der blev kendt viden om. I den følger man restgruppen af elever, der ikke kom ud i en uddannelse.

BH: Jeg kom til skolen fra Århus. Derovre hørte man, at lærerne undertiden måtte flygte ud af klasserne gennem vinduerne. Men så galt gik det nu ikke. Jeg kan huske i starten, specielt når man kom ind i en HF-klasse, at man kunne opleve, at eleverne var meget trykkede af matematikken. Det var frygteligt svært. Og så, når de opdagede, de kunne det, så havde de masser af ressourcer. Den fornemmelse har man ikke mere. De kommer, synes jeg, uadtil meget aktive. Det drejer sig om at spille en rolle. I stedet for som tidligere, at opnå indsigt, er det nu tilstrækkeligt blot at være aktiv. Dvs. vi kommer ofte ud for, at vi skal nedbryde en aktivitet, være negative, for overhovedet at kunne bygge noget op.

PS: Du tænker på de elever, der optræder i timerne. Et personligt flipnummer?

MB: Ja, uden at have læst.

BH: I matematik er man ude for, at der er så meget mere, man skal nå. De kommer med et helt andet grundlag. Tidligere startede de med at sige: »Det med beviser, det er vel nok svært«, og så skulle man lære dem den matematik. Nu har de aldrig hørt om et bevis, så de er ikke belastede af, at det er svært. Nu skal man først til at argumentere for, at man skal bevise tingene. »Det, der står i bogen, er sikkert rigtigt nok, ellers var det vel pillet ud længe siden«, siger de.

VA: Du har ikke prøvet det nye pensum, der står beviserne nemlig heller ikke i.

KA: Der er forskellen. De gamle elever ville ikke have troet det, selv om det stod i bogen.

OH: Der er kommet mere hykleri og mere forstillelse. Det er vel resultatet af, at man nu satser mere på at få en høj kvotient. Tidligere var det mere åbent. Det var også risikofrit. Man havde ligesom en anden livsopfattelse. – Det er et stort ord, men hvis der var noget, der ikke gik, så var det ikke ens egen skyld, det var samfundets. Det har ændret sig. I dag er man sin egen lykkes smed, man må selv tage ansvaret for, hvad der sker. Jeg mener, det er en markant ændring.

TL: Jeg kan huske, at de første klasser, dem jeg startede med i 73, en x og z klasse, var utroligt meget sammen. Jeg var f.eks. med dem i Norge på vinterferie i påskeferien, hvor vi fik tilskud fra Gladsaxe kommune. Det skulle endelig være ferie, ikke noget som helst andet. Jeg har nu 3. søster i en familie. Hun er så skuffet, fordi hun tænker på, hvad de to søstre har oplevet. Hun havde regnet med, at hendes gymnasietid også skulle have noget tilsvarende, men det er svært at få gang i hendes klasse. Jeg ved ikke, om I også har det indtryk, at det er noget generelt i dag, – eller er det, fordi de har for travlt med alt det andet udenfor?

IØ: Ja men, det tror jeg er rigtigt. Min engelske forsøgsklasse føler sig meget mere hjemme der end i deres stamklasse. Men det er jo også et særligt hold.

PS: Grenholdene er normalt vældig godt samarbejdede. Det oplever jeg hvert år på grenfagsekskursionerne.

MB: Jeg synes også tidligere, man lettere kunne få dem til at lave spil, der varede 4-5 timer.

TL: Nu skal de også på arbejde, siger de.

MB: I begyndelsen af 70'erne var det reelt. Det er det ikke mere. Når én sagde, at han skulle på arbejde, så var det noget med ens materielle vilkår. Nu går man på arbejde for at få penge, det er mere almindeligt at bruge mange penge.

BH: Dem, jeg lige har været med til London, brugte utrolig mange penge.

KA: Nu kører de også af sted i hvid kjole og hue. Kan I ikke huske dengang, de kørte af sted med minehjelm, kakitøj og alt muligt andet, som en protest. Der var kun to, der havde huer på.

OH: Det kræver et psykisk overskud ikke at være konform i dag. Jeg synes, der var større livsglæde, større åbenhed og spontanitet. Jeg efterlyser det i dag, det virker lidt hektisk, lidt forceret.

TL: Vi var også yngre.

KA: Jeg kommer somme tider til at tænke på, om det er mig, der er blevet

Flittige elever i elevstuen.

gammel, eller om eleverne virkelig har forandret sig. De to ting passer måske sammen. Det var lidt morsommere at være lærer dengang.

PS: Ved frokost i dag sad vi og snakkede om, at engelskbøgerne nu har gloser til teksterne på samme side. Eleverne skal ikke engang have besvær med at slå op omme i bogen. Jo, tingene forandrer sig.

MB: Nu har de så fået det med gloser i samme bog, nu har de fået de bløde stole. De har fået alt det, de andre syntes, de manglede, – og så har vi bare nogle, som vil noget andet, som vi har meget svært ved at honorere, for det, de vil have, er den der høje kvotient. De vil have den i lommen fra start, og så har de i øvrigt andet at bruge deres tid til.

KA: Det er kedeligt, hvis vi ikke kan finde noget pænere at sige om vores nuværende elever.

TL: Jeg har nu den fornøjelse med 2a, dem vi skal til Ungarn med, at de har lidt af begejstringen. Vi skriver speciale om landet og spurter rundt på

bibliotekerne for at finde materiale. De har faktisk lidt af den gamle gejst, men der er jo også en særlig anledning.

BH: Jeg mener, de er blevet bedre til at vurdere sig selv. Det viser sig gang på gang til eksamen. Men vi fortæller dem jo også, hvilke krav der stilles.

TL: Jeg synes også, hvis vi nu skal sige noget pænt, at de der 1x'ere, de er godt nok meget målrettede, men deres interesse for at lave noget er enorm. Så kan man sige, at det er for at få højere karakterer, men det slår igennem på en meget positiv måde.

BH: Så kan jeg også nævne et andet eksempel. 3y færdes utrolig meget sammen. De er næsten sammen hele tiden, så det passer heller ikke, at klasserne ikke kan lide at være sammen. De sidder da også stadigvæk 27 i klassen. Nogle gange synes man næsten, de laver for meget sammen.

PS: Jeg kommer fra pædagogikum på Virum Gymnasium. Og jeg må sige, at Søborg oplevede jeg meget positivt, her var nogle elever, som man kunne interessere i stoffet, hvor de var så blaserte i Virum, præget af en eller anden ugidelig facon. De var så kloge – så gode. I modsætning til det synes jeg altid at have oplevet Søborgelever som taknemmelige, hver gang de får nogle intellektuelle oplevelser. Jeg har heller aldrig oplevet, de saboterer lærere, som vi gjorde i min skoletid.

IØ: Jeg vil også rose dem lidt. Det kan jeg gøre på neutral grund. For da vi havde en amerikansk professor herude, kom han lige fra Rungsted Stats-skole. Og der havde han talt til pæne elever, der stillede ham pæne spørgsmål. Da han kom herud, sagde han, at det var en dejlig overgang for ham. Han følte sig meget hjemme og eleverne gik tæt på ham. På et tidspunkt forlod jeg klassen, for at de skulle kunne snakke, uden at engelsklæreren lyttede, om de satte s'er på de rigtige steder. Og da jeg kom tilbage, var de i vild diskussion om hans barndom, hans ar i ansigtet og så videre. Og da han gik sagde han: »These kids are resourceful!«

PS

Gymnasiet set inde- og udefra i 80'erne

Søborg Symnasium og HF Kursus, et såkaldt amts-gymnasium bygget traditionelt op med en sproglig og en matematisk linie samt HF-kursus.

Nu er HF-kurset væk, og det er knap 4 år siden, jeg forlod SG, i dag går min søster der, og det ligner stadig sig selv – udefra.

Indefra er jeg næsten sikker på, at det har ændret sig. Ændret af tiden, mentaliteten og nye holdninger og vigtigst, ændret af rektor, lærere og elever, for nu at tage oppe fra og ned. Det er nok ikke en kulturrevolution, der har ændret SG, men snarere nuancer, store som små og alligevel iøjnefaldende.

Og perioden, der her er tale om, er i alle tilfælde 80'erne, nærmere betegnet SG i 80'erne.

Før jeg går i gang, vil jeg gerne understrege, at beretningen selvsagt bliver subjektiv, skrevet ud fra egne oplevelser og erfaringer – fagligt som politisk.

I 1979 startede jeg på den matematiske linie på SG. Uger forinden skoleårets start var jeg allerede ved at dø af spænding over, hvem jeg skulle gå i klasse med. 5 piger og 21 drenge blev det til, ikke ligefrem den bedste kønsfordeling til et toga-party.

En cocktail af forskellige individer med forskellig baggrund, og måske en anden måde at se tingene og pille næse på.

3 år med lektier, dårlig samvittighed over ikke at have lavet dem, frikvarterer, karakter-ræs, leverpostejmadder, piger og kærlighed, usikkerhed og bumser, skoleblad og gymnasiekor, musical, holdninger og politik og sidst men ikke mindst støvsugningen og opvasken MOAR altid råbte op om, man skulle klare lige før den danske stil skulle laves kl. 1.00 om natten.

En hyttetur kom vi på, 1x, i starten af 1.g. Den står stadig dugfrisk i min erindring: Min cykel punkterede ved første tråd i pedalerne, men straks lappede Niller fra klassen den. Vi hjalp hinanden og lærte hurtigt hverandre at kende.

Lektieræset startede næsten fra første fløjt – og en sammenligning med folkeskolen viste hurtigt, hvor godt man havde haft det. Det bundede selv-

følgelig i flere lektier i gymnasiet end i folkeskolen, men også den kendsgerning, at man i højere grad skulle tage stilling til forskellige problemer, lige fra lektier til planlægning og forberedelse af næste skoledag samt større ansvar overfor andre mennesker.

Desværre bukkede nogle i klassen under for presset – andre kunne ikke akklimatisere sig.

Men de forbandede lektier må også være opfundet af én, der har levet i cølibat hele sit liv, aldrig drukket en øl, aldrig set fjernsyn og haft en rig onkel i Store Heddinge, så lommesmærter ikke var noget at bekymre sig om.

Ved en selektiv gennemlæsning af førnævnte udbrud ses, at det netop var håbløs kærlighed, fest og farver, gode krimier og sportslørdage i flimmeren samt lommesmærter, der afholdt én fra at blive professor.

Alle ting, der var svære at løsrive sig fra.

Mangen en tid gik der sandelig til job. Det var svært nok i forvejen at finde et, der passede ind i »skemaet«. Selv stod jeg det meste af tiden på en tankstation. Men når alt kommer til alt, tilhørte man vel en særdeles købestærk gruppe: Ingen særlige økonomiske forpligtelser og SU fik man. Så ens forbrug gik mest til tøj, fester og hobbies.

Det lyder så rosenrødt!

Men på den anden side gennemgik man en rivende personlig udvikling, lærte om så mange nye ting, nye begreber og definitioner, lærte at formulere sig bedre, mødte en masse nye mennesker og deltog ligeledes i mange aktiviteter..

Der var bredde.

Mange, havde man indtrykket af, bare kom og gik på SG. Det var en svingdør!

Jeg valgte at engagere mig; men helt klart på egne præmisser.

Det nåede at blive til festudvalg, hvor vi tit havde hæsblæsende diskussioner om, hvorvidt vi skulle have diskotek eller live band til næste gymnasie-fest. Det blev til en status som redaktør for skolebladet SKYKLAPPEN, som jeg efter manges mening terroriserede, og efter fås mening gjorde sjovere og bedre. Ofte var det af mangel på indlæg, at man selv digtede historier, nærmest injurier, mest mod lærerne selvfølgelig, og efterhånden blev bladet til en selvbiografi.

I hele skoleforløbet dyrkede jeg gymnasiets kor. Det har jeg aldrig fortrudt! Den almene opfattelse af et kor som en helligåndskirke skræmte ofte folk langt væk. De skulle bare have vidst, hvad de gik glip af: Kor weekender med masser af fest og farver, kammeratskab, optræden i Tivolis koncertsal og meget mere.

Jo, jo, og så var der sågar musical'en HAIR, hvor mange lavede to-

tal-scene, udvidede skolens orkester med flere mand, øvede sang og dans og fik igen et kammeratskab de deltagende imellem, så det bragede.

Efter endt forestilling erobrede vi den lokale beværtning, lagde øl-lagrene tomme hen og dansede til langt ud på natten.

At jeg så havde en hovedrolle i musical'en gjorde kun det hele meget sjovere.

Havde man ikke nok i den underholdning, SG kunne tilbyde, ja, så kunne man lave noget selv. Eksempelvis byttede vennerne og jeg de hårdkogte æg i kantinens glasmontrer ud med rå æg !!! Det var, for os, hyle morsomt at se folks reaktion, når de opdagede det. »Vi har kun det skæg, vi selv sidder på«.

Årgangene imellem var der et feudalistisk præg, idet 1. g'erne var gummi-g'er (og sikkert stadig er det), og 3.g'erne var de store tunge drenge med 2.g'erne som mellemste lag i lagkagen.

Som eksempel herpå kan man tage bord-ordenen eller rækkefølgen, om man vil, i kantinen. 3.g'erne sad på øverste afsnit (de bedste pladser) og så trip-trap-træsko ned til nederste afsnit, hvor 1.g'erne sad. HF'erne var så'n midt imellem og blev henvist til nogle grønne siddebåse med bord.

Da man selv var 1.g'er, så man virkelig op til 3.g'erne, og GUD, hvor var de store. Som 3.g'er var det næsten umuligt at tro, at man selv i tidernes morgen havde været sådan et »kid«.

Sandt var det, og måske kan man tage det som en eksponent for den udvikling, man gennemgik på de 3 år. (Eller 4, 5, 6, 7, 8 ...n år man nu var der).

Med hensyn til karakterer gjaldt det selvsagt om at score i de afsluttende fag:

Engelsk efter 1.g, data-lære, kemi og geografi efter 2.g og så kom turen til 3.g. Vel nok det mest hektiske år. Og ikke nok med at jeg blev godt og grundigt skoletræt lige midt i sidste halvår, hvor det rigtig gjaldt, næ – for elsket blev jeg også. To mere karakter-hæmmende faktorer findes næppe.

Alligevel fik man hevet sig i gennem – for bestå skulle man.

Og hunderød var man, lige inden man skulle op til selve studentereksamen.

Svedeture om natten (aldrig har jeg stiftet bekendtskab med køleskabet og toilettet så mange gange på så kort tid, som i den periode), telefonopringninger sent ud på natten for at blive beroliget og berolige klassekammerater. PUHA ??? Specielt eksamen i mundtlig matematik frygtede jeg. Jeg havde vidst i alle gymnasieårene, at vi kom op i mundtlig matematik. Det var fanden selv!

Jeg var så dødsensangst og ligbleg, at én af vennerne fra klassen måtte

Studenterbillede af 3x 1982 med Morten Hechmann i øverste række (nr. 2 fra venstre).

hive mig op fra en sofa før jeg overhovedet kunne tage mig sammen, da de endelig gjaldt.

Og hurra – endelig var man student.

Inden den sidste eksamen (mundtlig dansk) og selve translokationen havde vennerne og jeg været så »overlegne« at lave en stumfilm netop om, hvor slemt det var at gå op til mundtlig matematik. Vi fik selvfølgelig vor matematik-lærer til at spille en ond matematik-lærer. Det var klasse !!! (Tak for hjælpen, Preben). Vi underholdt hele salen og sagde med stumfilmen tak for 3 skønne år på SG – for skønt har det været.

Toppen på kranssekagen var nu engang at køre rundt i hestevognen. Det glemmer jeg aldrig! Den følelse af, at alle var positive og glade og helt oppe på mærkerne, det var altså FEDT. Verden lå foran ens fødder.

Efter gymnasiet startede jeg på HH (Højere Handelseksamen) ved Købmandsskolen i København. Det var lidt af en kontrast til SG: En grå og kedelig bygning med 6 etager, ingen kontakt med de andre klasser – kort sagt en dårlig atmosfære. Selvfølgelig hang det sammen med, at man havde været så aktiv på SG og her blev henvist til ingenting.

A propos en lille historie om karakterer: I faget erhvervsret fik jeg på HH studiet et 5-tal og var oppe i emnet »pantebreve«. Efter at have bestået HH studiet fik jeg arbejde i en pensionskasse, hvor jeg arbejdede med (hold fast): Pantebreve.

Det siger mig noget om karakterræs og uddannelse i almindelighed: Stor ståhej for ingenting.

Efter pensionskassen havnede jeg som kassedame hos selveste IRMA. Det var kræs. Op kl. 6.00 om morgenen, hjemme igen kl. 18.30 (på hverdage) og øm i ryggen hele dagen på grund af stress og forkert arbejdsstilling.

Til sidst var heldet så med mig, da jeg efter nogle ture rundt om Statens Teaterskole og forskellige filmselskaber havnede i et pladeselskab – og tilmed læser HD om aftenen. Så heldet følger alligevel de tossede.

Ser man først på den uddannelsesmæssige side af sagen, så har vilkårene for videre-uddannelse ændret sig drastisk lige siden adgangsbeholdningen blev indført på hhv. medicin- og jura studierne i 1976.

Det har skabt præcedens og findes i dag så at sige på alle videregående uddannelser – og vi har alle mærket det.

Og det er sgu' heller ikke nemt at få lige præcis det gennemsnit, man skal have for at blive læge – og skal man arbejde i en bagerbutik i dag, er det en fordel at have studentereksamen.

Hører man til den stædige type, der absolut vil være det, man ønskede at blive, da man var barn – ja, så er det bare at klø på – så er der da mulighed for at nå det en eller anden dag.

Nu forholder det sig bare sådan, at jeg ikke er så overstædig igen. Egentlig havde jeg en drøm om at blive tandlæge, så farmaceut, så cand.polit'er og sidenhen tusind andre ting – og det er min opfattelse, at det er ens gennemsnit samt de points, man kan få gennem erhvervsarbejde (og så lidt held, sæføli'), der baner vej til dét, man ender med.

»Skæbnen« er mange gange ikke det forkerte ord at bruge!

Jeg prøvede efter at have taget HH (hvilket også var en »skæbne-uddannelse«, da jeg kom ind på afbud) at skulle ud og søge arbejde. Selv med en HH-eksamen blev det ikke meget lettere: »Du har ikke erfaring nok«, lød svaret!

Så derfor endte det med IRMA. Men jeg gav ikke op. Jeg havde bestemt ikke tænkt mig at ende mine dage som »Irmapige«. At skæbnen så ville, at

jeg havnede i et pladeselskab og samtidig læser HD om aftenen – det er kun godt.

Det danske uddannelsessystem er godt – men ikke tilpasset alle!

Vigtigst af alt, synes jeg, det er at påpege, at det virkelig kan betale sig ikke at give op.

Men hvor længe man kan og gider blive ved, det er selvfølgelig individuelt.

Skal der være en forklaring på, hvorfor f.eks. to »lige kloge« klarer sig vidt forskelligt i uddannelsessystemet, mener jeg, det skyldes, at den ene har en mor eller far, der bare klarer opvasken og støvsugning for vedkommende, og fodres med lommepenge i tide og utide, mens den anden har forsørgere, der ser anderledes på tingene og måske også er dårligere socialt stillet – så forældrene og deres syn på uddannelse i al almindelighed spiller også en rolle.

Og det er bare om at klemme på – for man skal tænke på sig selv.

Tænke på sig selv skal man i hvert til fælde i dag.

Måske vil nogen føle sig trådt over tæerne, når de læser det følgende, for specielt de sidste par år føler jeg, der har været en mentalitetsændring at spore i gymnasiet.

Da jeg gik i gymnasiet kunne man komme som man var, der blev ikke kigget op og ned ad én, blot fordi man ikke lige fulgte den gængse mode. I slutningen af 70'erne begyndte »Cavalet« drengene så småt at holde deres indtog, det hele blev så småt mere og mere konservativt. Det afspejler sig også helt klart i den politiske situation ved en sammenligning med for bare 5 år siden og i dag. Man kan så diskutere om det er politikken, der har foranlediget mentalitetsændringen eller omvendt.

Nu kan jeg så postulere: »Næ, den gang da jeg var »ung«, det var tider«.

Så nemt er det heller ikke. Vi havde også vore »fejl«, men måske var de af mildere grad og ikke så markante/skærende.

Som eksempel herpå kan man igen fremdrage musikken, og sikkert også tøjmoden. For de knap 7 år siden, jeg startede i gymnasiet, synes jeg ikke, at musikken og tøjmoden i så stærk grad som i dag formede ens livsstil og holdning.

Eksemplet på tøjmoden er i »yuppierne«, folk der køber tøj for adskillige tusinde kroner, for der igennem at finde en livsstil.

Men bevares – disc'erne, der til daglig går i fodformede sko findes sikkert stadig – men i hvor stort omfang?

Sluttelig vil jeg som eksempel fremdrage to danske TV-serier som »Status« over den gang og nu.

Det drejer sig om Lise Nørgaards TV-serier »Matador« og »Mor er major«.

Den gang – i slutningen af 70'erne – kørte TV-serien »Matador« hen over TV-skærmen. Den gang sad Anker Jørgensen med regeringsmagten.

I serien anedes en ironisk distance til krig og militæret i særdeleshed. Det kreative, det fantasifulde og det menneskevarme var i højsæde, når der skulle grines. Man samlede om disse holdninger.

I TV-serien »Mor er Major« har man (Lise Nørgaard) placeret kvinden i mandens mest destruktive og afskyelige rolle. Lad os føre tanken helt ud: Det er godt at også kvinden findes i rollen som den, der trykker på de røde knapper, så atombomberne udløses. Hvor maskulint og ligestillende! Er det ligestilling? Jo da, ligestilling anno 1985.

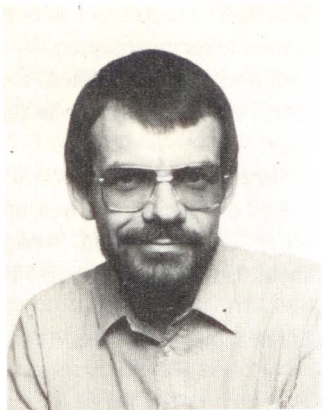
Og i serien får klassens frække og fantasifulde drenge buksevand. Det er kæft, trit og retning og hård disciplin.

Nu sidder Schlüter ved magten.

Værsgo' – statsautoriseret underholdning i Schlüters fjerde regeringsår – og tak til Lise Nørgaard for den kommercielle tids- og konjunktur rigtige underholdning.

Jeg siger tak for ordet – og håber, I fik noget ud af det – allesammen.

Morten Hechmann
Student i 80'erne.

Svend Honoré.

Om at være gymnasielærer i 1980'erne – ved Søborg Gymnasium

Den danske gymnasieskole befinder sig i disse år i en krise!

– Og det har den i øvrigt gjort konstant, lige siden dengang den hed latin-skolen og var lærd, i hvert fald hvis man skal tro dens kritikere. I lighed med gymnasieskolen selv har krisen dog løbende ændret karakter, og det mest bemærkelsesværdige ved den aktuelle krise er nok, at den i så høj grad opleves af skolens egne folk. Derfor må en artikel om at være gymnasielærer i 80'erne tage udgangspunkt i denne krise – også selv om det er en artikel i skolens 25 års jubilæumsfestskrift!

Krisen består kort fortalt i, at gymnasieskolen, efter at den i løbet af 70'erne svulmede op til det tredobbelte omfang, i 80'erne er sat på en gevaldig slankekur. Dels som følge af den almindelige sparedille, som hærger hele den offentlige sektor, men især fordi 80'ernes gymnasieelever skal rekrutteres fra de små fødselsårsgange, der fulgte efter introduktionen af p-pillen i 1967.

Slankekuren er smertefuld: Mindre årgange af 16-19 årige betyder færre gymnasieelever, færre gymnasieklasser og mindsket behov for gymnasie-

lærere. Frygten for afskedigelser, skolelukninger og arbejdsløshed er blevet dominerende samtaleemner på mange lærerværelser – fremtidsangst en dimension i mange gymnasielæreres tilværelse. Og selv om vi, der er ansat nu, måske beholder vores job – ja, navnlig i så fald – så rejser den »forgubning« af gymnasieskolens lærerkorps, som uundgåeligt vil blive resultatet af manglende tilgang af nye kolleger resten af dette årtusind, temmelig skræmmende perspektiver for både lærere og elever. Sidstnævnte vil antagelig blive skræmt langt væk – over i andre uddannelser – ved udsigten til omkring år 2000 i gymnasieskolen at skulle undervises af lærere, der stort set alle tilhører deres bedsteforældres generation!

Under denne krise har Søborg Gymnasium indtaget en højst ufrivillig avantgardeposition. Hvad der for de fleste gymnasier vil have karakter af et sciencefictionagtigt mareridt, er for Søborg et fait accompli: I april 1984 besluttede Københavns Amtskommune at overflytte skolens HF-kursus til Gladsaxe Gymnasium, hvilket omgående blev sat i værk, således at det sidste 2.HF-hold tog eksamen fra Søborg i sommeren 1985. Beslutningen om at flytte HF-kurset ramte os som et lyn fra en klar himmel, og overflytningen har medført, at antallet af klasser er faldet fra 25 i 1983/84 til 16 i 1985/86, samtidig med at staben af fastansatte lærere er reduceret med ni fra 43 til 34.

Det er lykkedes alle vore ni kolleger, støttet af rektor, lærerrådets formandsskab og tillidsmanden i samarbejde med Gymnasieskolernes Lærereforening og Københavns Amtskommune, at skaffe sig andre stillinger – seks i og tre uden for gymnasieskolen. Men dette resultat var langt fra givet på forhånd og blev først nået inde i sommerferien 1985. Skoleåret 1984/85 blev derfor et meget ubehageligt år på Søborg. Lærerne følte sig med god grund under hårdt pres. Mange frygtede for deres ansættelse, og adskillige, der så mulighed for det, søgte væk.

I denne situation var det imidlertid opmuntrende at opleve, at såvel sammenholdet i lærerkollegiet som samarbejdet mellem lærerrådet og skolens ledelse snarere styrkedes end svækkedes under det ydre pres, og at vi på den baggrund kunne mobilisere den fornødne energi og entusiasme til i løbet af 1984/85 at forberede en omfattende pædagogisk forsøgsvirksomhed, der skulle give Søborg Gymnasium en ny profil, når HF-kurset var afviklet.

Fra skoleåret 1985/1986 kunne vi således tilbyde undervisning på ikke mindre end tre nye forsøgsgrene (ved siden af de traditionelle): En matematisk-engelsk gren, hvor engelskundervisningen er ført helt op i 3.g og afsluttes på højt niveau (bl.a. med skriftlig eksamen). En matematisk-idrætsfaglig gren, hvor faget idræt forekommer både som praktisk og teoretisk fag

i 2. og 3.g, og hvor eleverne i forbindelse med specialeskrivning skal samarbejde med de lokale idrætsklubber. Og endelig en variant af den nysproglige gren, hvor faget latin i 2. g er erstattet af undervisning i datalære. Sigtet med alle tre grene er at tilbyde en gymnasieuddannelse og en studentereksamen på niveau med de traditionelle grene men baseret på utraditionelle fagkombinationer, der i højere grad end de traditionelle kombinationer skulle kunne imødekomme bestemte elevgrupperes interesser og behov.

Det er naturligvis endnu for tidligt at vurdere, om forsøgsgrenene vil indfri elevernes og vore forventninger til dem, men det kan konstateres, at elevernes interesse for dem på forhånd har været stor. Allerede i 1985 søgte et betragteligt antal elever Søborg Gymnasium med den begrundelse, at de fra 2.g (altså 1986) ønskede at gå på en af de tre ny grene, og samtidig var der i 1985 så mange af skolens egne 1.g elever, der fra 2.g valgte disse grene, at de alle tre kunne oprettes.

Vi forestiller os, at interessen for de ny grene i de kommende år fortsat vil være stor, men skal de sikres en stabil elevtilgang, er det en betingelse, at Søborg Gymnasium opretholdes i mindst sit nuværende omfang, dvs. med fem klasser på hvert klassetrin. Til gengæld taler andre forhold for, at vi ikke nu, hvor vi er reduceret til fem spor, kan ønske os igen at blive større.

Mens reduktionen af lærerkollegiet for lærerne var en entydigt negativ oplevelse af amputation, hvor kollegiale bånd brutalt blev revet over og lærerværelset efterladt underligt halvtomt, har konsekvenserne af det lavere klasse- og elevantal for både lærere og elever nemlig vist sig at være klart positive. Bygningen med sin overskuelige atriumgrundplan virker ikke længere overfyldt men rummelig. Alle elever kan nu sidde i kantinen samtidig og på hver sin stol. Vi har kunnet erstatte fagklassesystemet af et hjemklassesystem, så hver stamklasse har fået sit eget lokale, hvad i hvert fald eleverne er meget glade for, mens adskillige lærere nok savner deres (private) faglokaler. Endelig har vi alle – både elever og lærere – fået langt bedre mulighed for at kende en større del af skolens elever på tværs af klasser, grene og hold.

Det har i denne sammenhæng været af stor betydning, at klassekvotienten i de ny 1.g klasser ved gymnasierne i Københavns Amtskommune – og altså også her på Søborg Gymnasium – efter års undtagelsestilstand, hvor den har været oppe på 28, endelig fra 1985 igen er kommet ned på de normale 24. Forskellen mellem at være (ny) elev i en klasse med 24 og én med 28 elever, og forskellen mellem at undervise 24 elever og 28 elever ad gangen, er nemlig langt større, end tallene lader ane.

Alle disse forhold har tilsammen betydet en mærkbar forbedring af mil-

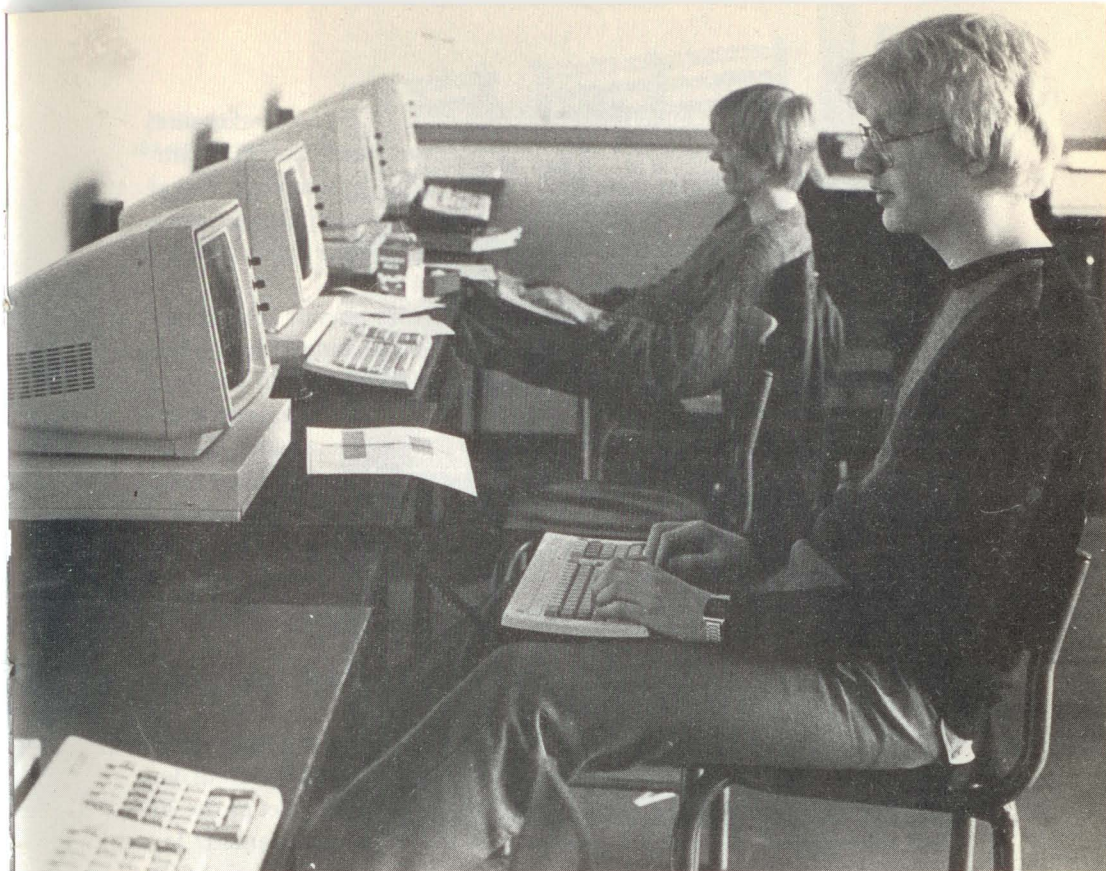
*Fra finalen i skole-DM i basketball 1964, hvor Søborg Gymnasium blev nr. 2.
- Året efter startede idrætsgrenen.*

jøet på skolen og er således med til at gøre Søborg Gymnasium til en god og bevaringsværdig arbejdsplads for elever og lærere.

Såvidt slankekurven – Søborg Gymnasium er nu landet på sin idealvægt. Desværre lider de bevilgende myndigheder af den tvangsforestilling, at offentlige institutioners stofskifte er uheldeligt lavt, hvorfor bevillingsmæssig skånekost er en betingelse for at holde idealvægten. Hos os har det især vist sig ved, at bevillingen til undervisningsmidler (bøger, papir, lommeregner, kridt, videobånd mv.) i de seneste år er blevet drastisk reduceret (siden 1983 med 26% målt i faste priser pr. elev). Det har gjort det yderst vanskeligt at klare den løbende udskiftning af nedslidte og forældede bøger og helt umuligt i fornøden udstrækning at anskaffe det undervisningsmateriale, som er nødvendigt for at opfylde kravene i nye fag og fag, der har fået ændret deres bekendtgørelse (f.eks. i religion, som er blevet eksamensfag). Det er naturligvis ikke muligt at gøre skadevirkningerne af disse budgetreduktioner op med blot nogenlunde (matematisk) præcision, men der er næppe tvivl om, at de i første omgang har betydet irritation og nedsat arbejdsglæde hos lærere og elever, og at de, hvis de fortsætter, i et blot lidt længere perspektiv vil udgøre en trussel mod studentereksamens faglige niveau. Den eneste trøst er, at fænomenet er generelt og ikke specielt for Søborg.

Studentereksamensniveauet bestemmes dog lykkeligvis ikke blot af de øjeblikkelige økonomiske konjunkturer, men som bekendt arbejdes der fra politisk hold for tiden med strukturændringer, der skal give eleverne større valgfrihed mht. fagkombinationer: Undervisningsminister Bertel Haarder har fremlagt et forslag, der går ud på at erstatte grengymnasiet med et tilvalgsgymnasium. Set med gymnasielærerøjne vil det næppe være et fremskridt. Det vil antagelig give de enkelte skoler en masse administrativt bøv, især i forbindelse med skemalægningen, med dårlige skemaer og lange skoledage for elever og lærere til følge. Det vil medføre en opløsning af grenholdene, der i dag i 2. og 3. g fungerer som sociale enheder i omtrent samme udstrækning som stamklasserne, med risiko for, at mange elever i det daglige vil føle sig mere isoleret end nu. Og endelig vil det gøre det vanskeligt at opretholde studentereksamens enhedsniveau. Mon ikke eleverne kan sikres øgede valgmuligheder – med langt færre bivirkninger – ved en mere fleksibel administration af grengymnasiet, således som mange forsøg i de senere år har lagt op til?

De gældende bekendtgørelser for gymnasiets faglige indhold stammer for de fleste fags vedkommende i princippet fra den såkaldt »lille gymnasie-reform« i 1971, men mange af dem er i en eller anden udstrækning revideret siden. Også på dette område overvejes nu fra politisk hold en mere omfat-

Arbejdende elever i datarummet.

tende reform, hvilket ikke nødvendigvis er en dårlig idé, såfremt den realiseres i samarbejde med de faglige foreninger af gymnasielærere i de enkelte fag. Det er dog vanskeligt at se, at en samlet reform af gymnasiefagenes bekendtgørelser skulle være særligt påkrævet, da de gældende bekendtgørelser i de fleste fag netop er karakteriseret ved krav om aktuel perspektivering af fagene og ved en meget høj grad af rummelighed, der har gjort dem til fortræffelige rammer om en løbende faglig fornyelse. Rummeligheden har også været en betingelse for, at den ret til medindflydelse på undervisningen, eleverne fik i 1971, er blevet mere end en ren formalitet, ligesom den har sikret lærernes hævdundne metodefrihed et reelt indhold. Skal vi have nye fagbekendtgørelser, må denne rummelighed ubetinget bevares.

I det væsentlige ligger den daglige undervisning i 80'erne i forlængelse af den praksis, der udvikledes i 70'erne. Den hastige udvikling af ny viden og

nye teorier inden for de enkelte fag, bekendtgørelseskravet om aktualitet og elevernes medindflydelse på undervisningen præsenterer konstant gymnasiets lærere for faglige og pædagogiske udfordringer, som er med til at gøre vores job afvekslende og spændende, men som også pålægger os en forberedelsesbyrde, der langt overskrider den, vore kolleger havde i en ikke alt for fjern fortid.

En stor og temmelig speciel del af denne forberedelse består i fotokopiering af undervisningsmateriale. Det foregår i en udstrækning, der, hvis Typografforbundet var bekendt med det, omgående ville føre til krav om svendebrev som typograf som betingelse for at kunne blive gymnasielærer! Hver gymnasieelev får i gennemsnit ca. 1000 fotokopier om året. Det er mange. Alt for mange. Men hvad kan man gøre andet, når aktualiteten og den faglige fornyelse skal sikres, og der ikke er penge til at købe bøger?

Også på anden måde er gymnasiehverdagen i 80'erne præget af moderne teknik. Videobånd har i vid udstrækning afløst film og lydånd og spiller en ganske stor rolle som undervisningsmiddel i en række fag – navnlig inden for samfundsvidenskab og humaniora.

Og EDB har gjort sin entré i gymnasiekolen – som overalt – med brask og bram.

Inden 1987 skal samtlige landets gymnasielærere uanset fag have været på et 40 timers kursus, hvorefter de kan føje et tredje fag – datalære – til deres embedseksamen og pædagogikum og gå ud og undervise i det på det 30 timers grundkursus i EDB, alle 1. g klasser skal gennemgå. Dilettanteri? Ja, mon ikke! men rent faktisk gennemføres 30 timers kurserne. De skal så følges op af 100 timers datalære i 2. og 3. g integreret i forskellige fag. Ideen er god nok, men det er unægtelig et problem, at der endnu kun findes ganske lidt EDB-undervisningsmateriale på gymnasieniveau på markedet. Vi har maskinerne, men vi har (næsten) ingen programmer at køre på dem! På Søborg – som antagelig på de fleste skoler – bliver resultatet formentlig, at denne del af EDB-undervisningen altovervejende kommer til at foregå i de matematisk-naturvidenskabelige fag, hvor vi råder over lærerkræfter, hvis kompetence på EDB-området sætter dem i stand til selv at udarbejde de nødvendige undervisningsprogrammer.

Naturligvis er det vigtigt, at gymnasieelever som et led i deres uddannelse bliver fortrolige med brug af EDB. (Mange af vore elever har i øvrigt denne fortrolighed allerede, når de kommer, og tilbringer timevis om ugen helt frivilligt i skolens datalokaler). Men ville det ikke være kløgtigt at synkronisere indførelsen af EDB-undervisning i gymnasiet med uddannelsen af kvalificerede lærere i faget og udviklingen af brugbart undervisningsmateriale til det?

*På idrætsgymnasiet
må også lærerne holde
sig i form.*

Hvordan fungerer så 80'ernes gymnasieskole i forhold til eleverne, og hvordan trives de i den? Ja, Morten Hechman skriver jo om det andetsteds i dette skrift. Men eftersom forholdet til eleverne begribeligvis er af afgørende betydning for os lærere, kan spørgsmålet nok fortjene en lærerkommentar.

Af dagspressens behandling af gymnasiekolen kan man let få det indtryk, at det er i forholdet til eleverne, skolens krise i 80'erne består. Skal man tro pressen, går undervisningen stort set hen over elevernes hoveder, mens de uinteresserede, sløve og skoletrætte skaber disciplinære problemer for deres lærere, hvis de da ikke vælger at pjække. Og dette samtidig med (– hvordan det så ellers kan forenes –), at de fedter for os og er ved at stræbe livet af hinanden i et ræs om de høje karakterer, der kan skaffe dem ind på de adgangsbegrænsede videregående uddannelser.

Jeg må indrømme, at jeg i disse aviskarikaturer har meget vanskeligt ved at genkende mit daglige arbejde på Søborg Gymnasium. Ikke, at her ikke

er problemer: Som følge af uddannelsesystemets opbygning, dårlig rådgivning, honette ambitioner, familiepres, truende ungdomsarbejdsløshed og andre onder sidder der givetvis elever i gymnasiet (og nok flere end tidligere) – også her på Søborg – som ville være mere motiveret for og bedre tjent med en mindre teoretisk orinteret uddannelse end gymnasiets. Og selvfølgelig bliver nogle elever – også i 80'erne (!) – skoletrætte, ligesom der naturligvis blandt eleverne – også hos os – er en del slamberter m/k, der pjækker og er forsømmelige med deres skriftlige arbejde. Men det drejer sig om mindretal, som trods deres problemer ikke nødvendigvis fungerer asociale, og som kun undtagelsesvis spiller en dominerende rolle i det daglige.

At adgangsbeholdningen til de videregående uddannelser, sådan som den praktiseres, ikke blot indebærer en forvriddning af forholdet mellem disse indbyrdes men også medfører store urimeligheder for de uddannelsessøgende – herunder et pres på studentereksamenskvaliteten, som denne ikke kan bære – er ligeledes ubestrideligt. Men at konsekvensen heraf skulle være et karakterræs i gymnasieskolen så voldsomt, at det skulle ødelægge forholdet mellem lærere og elever og mellem eleverne indbyrdes, det stemmer ikke med min oplevelse af dagligdagen i gymnasiet. Men måske er jeg tykhudet.

Faktisk er det mit indtryk, at selvom afstanden mellem normerne i det moderne samfund, som i stigende grad er kommercielle, hvor tid er penge og utålmodighed derfor en dyd, og normerne i gymnasiet, som er – og nødvendigvis må være – akademiske, med krav om en fordybelse og en forståelse af et stof helt ned i detaljen, der ikke er mulig uden tålmodighed, at selvom denne afstand er stor – og bestemt ikke uproblematisk for eleverne (og lærerne?!) i deres dagligdag –, så befinder de fleste elever sig alligevel ganske godt i gymnasiet. Det ser de i hvert fald ud til. Det er også mit indtryk, at langt de fleste af dem faktisk får et rimeligt fagligt udbytte af undervisningen, og det er min overbevisning, at dette sætter dem i stand til bedre, end hvis de ikke havde gået i gymnasiet, at forstå den natur og den kultur, de er en del af, og herigennem også at forstå – og tage ansvaret for – sig selv, samtidig med, at deres videreuddannelsesmuligheder og (heraf følgende) erhvervs muligheder bliver klart bedre med en studentereksamen end uden. Lad så være, at udbyttet ikke er lige stort for alle... Heri er intet nyt!

Samtidig er det mit klare indtryk, at forholdet mellem elever og lærere i 80'ernes gymnasieskole – lige som forholdet mellem eleverne indbyrdes – gennemgående er godt. Som jeg oplever det her på Søborg, er dette forhold først og fremmest karakteriseret af en helt umiddelbar venlighed. Utallige gange i løbet af en almindelig skoledag møder jeg på gangene elever, der siger »hej« og måske lige har et eller andet, de vil fortælle eller spørge om, el-

er en drillende replik, de lige skal have fyret af, og utallige er de frikvartierer, der går med hyggelig, uformel snak med elever om fag eller alt muligt andet. Venligheden præger også i almindelighed klimaet i timerne (undtagelser forekommer dog!), ofte kombineret med venskabeligt drilleri og en god portion humor på begge sider af katederet – spændende fra det groteske til det subtile. Og bag alt dette ligger en respekt mellem elever og lærere for hinanden – og hinandens roller – uden hvilken venligheden, drilleriet og humoren ikke var mulig.

Nej, gymnasiets krise ligger ikke i forholdet mellem elever og lærere. Tværtimod: Det er det daglige samvær og samarbejde med elever og kolleger, der – også her på Søborg Gymnasium – trods alle problemerne stadig gør det til et godt job at være gymnasielærer, selv om den danske gymnasieskole i disse år befinder sig i en krise!

Svend Honoré

Adjunkt ved Søborg Gymnasium

Sekretærerne

Erindringer, kendsgerninger, historie etc. er med i dette festskrift. Det fremgår, at alt fungerer på bedste måde. Men – hvorfor gør det det? ja men, det er da klart! Det gør sådan noget da! I al beskedenhed vil vi – sekretærerne – gøre opmærksom på, at uden kontoret – og arbejdet her – ville meget se anderledes (kaotisk) ud. Ja men, hvad laver sekretærerne da? Lad os i flæng nævne:

- registrering af indgået post og svar på samme indberetninger af alle slags månedrapporter m.m.
- statistikker til diverse myndigheder
- indkøb og regnskab til amtet (utallige kontonr.)
- Statens Uddannelsesstøtte (ansøgninger)
- befordringsgodtgørelsesskemaer
- fotokopiering, fraværsregistrering

Dette var blot *lidt* af det vigtigste af den slags. Nok så vigtigt er selvfølgelig arbejdet med eleverne – kontormæssigt –. Fra det første papir fra folkeskolen til eksamensbevis ved afgang, har man skrevet elevnavnet utallige gange på f.eks. elevmapper, klasselister, fraværslister, karakterblade og protokoller.

Nogle elever ser vi ofte på kontoret – andre er »kun« et navn på en liste for os.

Har vi glemt noget? Ja, udlevering af hæfteplastre, hovedpinetabletter osv. – og *telefonen!!!*

(Vi prøver at hjælpe, hvor vi kan).

Kan man sige andet end, at vort arbejde er mangfoldigt – og ofte festligt. Sjældent et kedeligt øjeblik – men ofte lidt stresset, især i eksamensperioden –, hvor eksamensbeviser skal skrives i sidste øjeblik. Ved translokationen føler vi, at vi også har været med i arbejdet med at sende et nyt »kuld« af sted.

Helle Dupont, Grete Nielsen og Bodil Sandorff Petersen

Musikaktiviteter på Søborg Gymnasium

Det er vanskeligt i en kort artikel at sammenfatte de mange forskellige musikaktiviteter, der er foregået på Søborg Gymnasium i de 20 år, hvor vi har været musiklærere her. Den obligatoriske skemalagte musikundervisning vil vi stort set lade ligge og koncentrere os om alle de musikaktiviteter, der foregår uden for skemaet. At der dog er en vis forbindelse mellem de to hovedområder, fremgår af, at der i musikfagets bekendtgørelse står, at der ikke afholdes nogen eksamen, men et musikalsk arrangement i forårshalvåret, – det der almindeligvis kaldes forårskoncerten.

I de første 10-15 år af denne periode byggede disse forårskoncerter væsentligst på den frivillige musikundervisning, som omfattede kor, for alle elever, og orkester, for dem der kan spille, mens meget få hold fra den obligatoriske undervisning optrådte. Der var tradition for fortrinsvis at opføre klassiske værker, dels i form af solopræstationer fra elever, der gik til spil, og dels i form af større værker, som blev indstuderet med skolens kor og orkester. Der var dog helt fra starten også plads til den rytmiske musik, der netop i disse år for alvor brød igennem i ungdomskulturen (Beatles, Stones, Dylan osv.). I starten var det mest mindre elevgrupper, der på eget initiativ indøvede numre i stil med deres forbilleder. Skolen støttede elevernes interesse for den rytmiske musik ved allerede i 1967 at anskaffe et trommesæt, dengang noget af et særsyn på en gymnasieskole. Efterhånden som vi klassisk uddannede musklærere gennem efteruddannelseskurser og selvstudium fik udbygget vores kundskaber og færdigheder i rytmisk musik, blev skolens samling af elektriske instrumenter, forstærkeranlæg osv. gradvis udbygget, og vi kunne bedre hjælpe de mange sammenspilsgrupper, foruden at den rytmiske musik i stigende grad vandt indpas i både den obligatoriske musikundervisning og i korets og orkestrets repertoire. Efterhånden forsvandt strygernes orkestret og erstattedes af blæsere og rytmegruppe, og det er nu blevet fast skik, at holdene fra den obligatoriske undervisning optræder med et nummer til forårskoncerten.

Ligesom repertoire har også koncertformen skiftet i takt med de forskellige tidsstrømninger. Ved de første forårskonserter i slutningen af 60'erne sad publikum (elever, forældre, venner og lærere) på de traditionelt opstillede stolerækker og lyttede andægtigt. I forlængelse af ungdomsoprøret syntes mange, at denne koncertform var for borgerlig og stiv, og vi eksperimenterede så med forskellige former for cabaretagtig opstilling af stolene omkring borde med levende lys og et par øller. Programmet startede gerne med det mere koncentrationskrævende og gik gradvist over i forskellige grupperes optræden, hvortil man kunne danse, eller man havde en regulær fest efter koncerten, der altid fandt sted en lørdag, senere en fredag, da lørdagen blev fredag. I løbet af 70'erne gav denne koncertform for megen uro. En del unge kom nok snarere for at opleve fest i gaden end for at høre deres kammarater spille og synge, og desuden var der for få publikumspadser. – Denne situation var naturligvis uholdbar, og sidst i 70'erne gik vi derfor over til at holde forårskonserterne en aften midt i ugen uden fest bagefter, – nu igen med traditionel stoleopstilling. I starten var der en del elevprotester, men nu synes alle at have accepteret denne form, velsagtens også fordi grænsen mellem optrædende og publikum udviskes, når de obligatoriske hold nu også optræder.

Musikaktiviteterne har dog bestået i meget andet end de årlige forårskonserter. I mange år holdt vi en såkaldt broget musikalsk aften i festsalen i slutningen af oktober eller begyndelsen af november. Her kunne gamle og nye grupper vise, hvad de havde arbejdet med i løbet af efteråret, og kor og orkester kunne optræde med de numre, der ikke egnede sig til den årlige julekoncert i Haraldskirken, hvor repertoiret ifølge sagens natur måtte have et vist kirkeligt præg. Det med det kirkelige fortolkede vi efterhånden ret vidt, således at også rytmisk musik kunne vinde indpas i kirkerummet. Vi tror nok, præst og organist blev lidt forskrækkede, første gang vi stillede op med trommer og elbas i kirken for at opføre den argentinske »Missa Criolla« i december 1975. Som de andre år havde vi indøvet juleprogrammet på en musikweekend i slutningen af november.

I begyndelsen af 80'erne var det, som om eleverne var blevet lidt trætte af traditionen med broget aften og julekoncert. I hvert fald syntes både lærere og elever, at det ville være sjovere at lave et større projekt i form af en musical. Det blev i november 1982 til en spændende opførelse af »Hair« og i november 1983 af musicalen »Frit fald«. Begge projekter involverede både kor, stort orkester, solister, dansere, skuespillere, scenefolk osv. og krævede et så intenst prøvearbejde, at der slet ikke var mulighed for brogede aftner, musiklejrskole og julekoncert.

I november 1984 genoptog vi dog lidt af den tidligere tradition. Vi tog på

Sammenspilsgruppen »Bulder Band« øver i musiklokalet.

en 2-dages musiklejrskole til en hytte, »Jonstrupvang« ved Ballerup, hvor vi selv skulle sørge for forplejningen. Det blev en stor succes, som fortsatte igen i 1985. På disse lejrskoleophold har vi forberedt programmet til julekoncerten, der nu foregår i skolens festsal. I 1984 forsøgte vi os med at bruge kantinen (terrassesalen), men akustikken dér er alt for død. M.h.t. repertoire og aktiviteter sammenfatter julekonserterne på skolen på en måde de to formål, som tidligere den brogede aften og kirkekoncerten tilgodeså. Julekoncerten 1985 omfattede således bl.a. rockkantaten »The Creation« med tekst fra bibelens skabelsesberetning, julesange og beautyshop-sang med en pige-gruppe, samt en synthesizergruppe, der viste, hvad den havde nået i løbet af efteråret.

En helt special Søborg-tradition er det særlige juleorkester, der medvirker ved juleafslutningen den sidste skoledag før juleferien. Det består af så mange som muligt af de elever og lærere, der spiller et instrument, ligegyldigt hvilket. I løbet af to korte prøver indøves repertoiret af gamle og nye julesange og folkedanse i robuste standardarrangementer, hvor alle kan være med. Ofte har dette juleorkester givet mindre erfarne lyst til at fortsætte i skolens orkester eller i en sammenspilsgruppe.

Også ved andre lejligheder i skoleåret er der musikaktiviteter. Ved aspirantmødet i januar for kommende 1. g'ere og deres forældre har skolens bigband eller en af skolens sammenspilsgrupper ved flere lejligheder givet et par numre, og ved sommerafslutningen har kor og orkester hvert år bidraget til den festlige stemning. Derimod har der ikke været megen musikaktivitet ved de ugentlige morgensamlinger, især på grund af kantinens meget utaknemmelige akustik. Ved de forskellige temauger og -dage, der har været afholdt i tidens løb (se s. 87) har grupper med spil, sang og dans altid tiltrukket mange elever. Mest bemærkelsesværdig var den musical, »Fantasien«, som en gruppe elever fik skrevet, komponeret, indstuderet og opført på 4 dage under temadagene i efteråret 1984.

Når talen er musikaktiviteterne på Søborg Gymnasium, er en omtale af samarbejdet med Gladsaxe Kommune og dennes forskellige musikinstitutioner uomgængelig. Søborg Gymnasium hørte jo indtil 1975 til Gladsaxe Kommune, og det nød vi blandt andet godt af, ved at vi ligesom kommunens folkeskoler kunne tilbyde billig eneundervisning i instrumentspil og solosang om eftermiddagen. Mange af vore elever benyttede sig af tilbudet, der både dækkede traditionelle orkesterinstrumenter og klaver, guitar og slagtøj. Ved overgangen til Københavns Amt bortfaldt denne ordning. Den enkelte elev er nu overladt til de tilbud, vedkommendes hjemkommune kan give, hvilket betyder, at langt færre elever går til instrumentundervisning, – det inspirerende fælles tilbud på skolen mangler. Samarbejdet inden for Gladsaxe Kommune betød bl.a., at det var helt naturligt, at f.eks. kommunens slagtøjsgruppe optrådte ved Søborg Gymnasiums forårskoncerter, at Kennedyskolens blokfløjteensemble medvirkede ved julekoncerterne i Haraldskirken, og at Søborg Gymnasiums Kor optrådte ved fællesarrangementer i kommunen.

Mest oplagt var naturligvis samarbejdet med kommunens andet gymnasium, Gladsaxe Gymnasium. I foråret 1968 indstuderede de to skolers kor Niels W. Gades dramatiske kantate »Elverskud« sammen med Gladsaxe Amatørsymfoniorkester. Værket blev opført på Gladsaxe Teater i en scenisk fremførelse med professionelle solister. Ved forårskoncerten samme år gentog Søborg Gymnasiums Kor »Elverskud« med egne solister i en koncertopførelse, dog med klaver i stedet for orkester. Koncerten foregik i terrassesalen, idet festsalen endnu ikke var bygget færdig. – To år senere, 1970, opførte de to skolers kor på lignende måde Glucks opera »Orfeus og Eurydike«, dog med klaverakkompagnement. Også dette værk blev gentaget med egne solister ved vores skoles forårskoncert. Orfeusprojektet var egentlig led i en udvekslingsrejse til Skotland, men da så mange elever meldte sig til de to kor (ca. 40 fra hver skole), var der kun råd til at sende ét kor

af sted, og det blev Gladsaxe Gymnasiums. Søborg fik i stedet en rejse til Gladsaxes venskabsby Klagenfurt i påsken det næste år. Vores store kor, ca. 45, havde arbejdet ihærdigt hele vinteren med Benjamin Brittens kantate for orgel, kor og solister, »Rejoice in the Lamb« og med Henrich Schütz' kantate »Lobe den Herren, meine Seele« samt et program af danske sange. Vi var således velforberedte til påskekoncerterne i Klagenfurt og omegn, hvor vi samarbejdede med den lokale musikskole. Rejsen blev meget vellykket. – Samarbejdet med Gladsaxe Gymnasium førte til endnu et fælles projekt, nemlig julekoncerterne 1973 i Buddinge Kirke og Haraldskirken, hvor de to skolekors fællesopgave var Vaughan Williams »Te Deum«, som vi havde indstuderet på en fælles musiklejrskole.

I de senere år er Søborg Gymnasiums musikalske kontakt til Gladsaxe Kommune især blevet videreført gennem vores deltagelse i forskellige »Spil Sammen Uger«, hvor skolens kor sammen med andre amatørkor i Gladsaxe og med Gladsaxe Amatørsymfoniorkester har opført Carl Nielsens »Fynsk forår« (1979) og Gades »Elverskud« (1983). Søborg Gymnasiums Kor står stadig opført som en af fritidsforeningerne i Gladsaxe Kommune, og det er vi glade for.

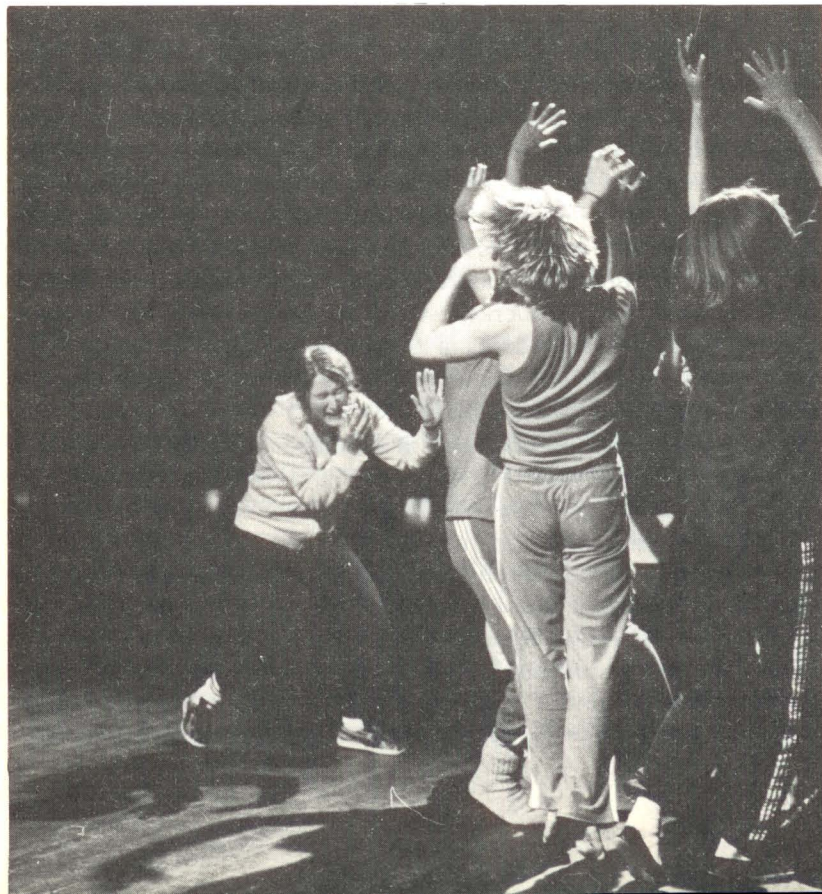
En anden samarbejdspartner for Søborg Gymnasiums Kor har været Sjællands Symfoniorkester. Sammen med en række andre gymnasiekor har vi deltaget i spændende opførelser af Haydns »Nelsonmesse« (sept. 1976), Carl Orffs »Carmina Burana« (forår 1978), Schuberts Es-dur messe (forår 1980) og Händels »Juds Maccabæus« (forår 1985). Disse koncerter har fundet sted rundt om i København og på Sjælland, – på de lange ture i fælles bustransport med Gladsaxe Gymnasium. Også disse værker har givet anledning til opførelser i uddrag på vores egen skole eller ved julekoncerter i Haraldskirken. Bemærkelsesværdig er den specielle forårskoncertopførelse 1978 af et stort uddrag af »Carmina Burana« i en version for 2 klaverer, slagtøj og blæsere og med Søborg og Gladsaxe Gymnasiums kor og en dansegruppe af søborglærere.

De før omtalte sceniske opførelser af »Elverskud« og »Orfeus og Eurydike« førte til, at vi i foråret 1972 fik lyst til at lave vores egen operaopførelse på Søborg Gymnasium. Det blev Henry Purcells »Dido og Æneas«, en af musiklitteraturens ældste operaer, oprindeligt skrevet til en skoleopførelse. Vi havde nogle gode elevsolister og kunne dengang mønstre vores eget barok-strygeorkester. Iscenesættelsen blev varetaget af Ivar Bojsen og danseinstruktionen af Hanne Kunckel Bojsen. Det har i årenes løb ført til et samarbejde om fem store musikdramatiske projekter på skolen. Det næste blev musicalen »Anni Get Your Gun« i 1975 og allerede året efter Kurt Weills skoleopera »Down in the Valley«, der bygger på amerikanske folk-

songs. – Efter en pause på seks år førte samarbejdet til opførelsen af den store rockmusical »Hair« 1982 i en form for totalteater. Projektet, der omfattede ca. 100 elever og lærere, blev en stor succes, og det gav os lyst til næste år at kaste os ud i Bellevueteatrets musicalforestilling »Frit fald«, som vi lavede vores egen særlige musikalske og dramatiske version af, igen i form af totalteater. – Det var spændende at arbejde med de to store forestillinger, men det er hårdt for både elever og lærere at indstudere store musikdramatiske projekter ved siden af den almindelige skoleundervisning. En pause var igen nødvendig, men når den rigtige idé er der og fænger hos elever og lærere, tager vi fat igen.

— Susanne og Knud Hentze

Hanne Kunckel Bojsen instruerer forestillingen »Hair«.

Teater på Søborg Gymnasium

Fra 1967 til 1984 har vi produceret 16½ forestilling. Men aldrig som den »årlige skolekomedie«. Drivkraften har været spillernes lyst og behov. Hver forestilling er blevet spillet 3-4 gange for skolens altid vågne og loyale publikum.

I 1967 blev skolens nuværende bygninger indviet, og Gladsaxe kommune havde tænkt »stort«: en flot festsal med nedsænkning til terrassesalen i den ene ende, en stor ophøjet scene i den anden og dertil et brag af fortæppe skabt af Sv. Johansen. Alt i alt nok til at give eleverne sceneskræk, men det var kun en kortere overgang.

I de samme år dukkede små forsøgsscener op i landet, så det var godt, at skolen også rådede over filmsalen, en upretentiøs intimscene, som 3. b (årgang 1970) døbte om til »Lommeteateret« på Søborg Gymnasium. Klassen havde på en ekskursion til Paris set fransk urpremiere på »Nonnerne« af E. Manet. Et helt moderne absurd stykke, hvor titelpersonerne blev spillet af mænd. 3. b oversatte selv teksten og byggede filmsalen om til den uhyggelige grotte, skuespillet foregik i. Dialogen blev instuderet, og så præsterede klassen faktisk en Danmarkspremiere d. 23.1.1970.

Et par år efter tog en anden 3. b initiativ til at omforme en klassisk roman (Don Quijote) for scenen. Vi fik bevilget en uges ekskursion til Bornholm, og der blev dialog og rekvisitter til. Resultatet trak fulde huse i filmsalen.

I begge projekter var hele klassen med på alle fronter, således at undervisning og teater blev en helhed.

Andre klasser forsøgte sig med Holberg, Ibsen og Abell. Til temaugefesten i 1978 aktualiserede og beskar 2. g »Erasmus Montanus« til det halve. En kontant og sjov forestilling i festsalen (se. Tove Lund s. 87).

10 år efter ungdomsoprøret i 1968 fandt en snes lærere og to sekretærer sammen om at spille »Her bor de gale« (Andersson og Bratt). Titlen, tonen og det at spillet foregik på en institution for sindslidende fristede til sammenligning med vores daglige arbejdsplads. Filmsalens nøgne og lukkede rum gav et fint spillerum for patienternes frustrerede oprør i skuespillet.

En 3. type spil opstod, da nogle ganske få elever fra forskellige klasser valgte sig selv til at risikere en særligt krævende udfordring: »Vi venter på Godot« af S. Beckett. Første gang i 1972 og siden i 1983. I 1972 var alt udsolgt i 1983 kneb det med publikumstilslutningen.

I løbet af 80'erne er elevernes smag gået i en anden retning. Musicals og en ny kropsbevidsthed, der folder sig ud i dans og rytmer, er bare blevet sagen nu. Tilmeldingen var overvældende, da vi arrangerede skolens egen workshop i kreativ dans og drama for et par år siden. Vi måtte doublere kurserne så godt, vi kunne, fordi amtets nedsatte ressourcer nu har sat snævre grænser for den slags aktiviteter. Vi fik bistand af professionelle lærere udefra, og de koster penge.

Dans i dramaet (eller omvendt) havde for resten tidligt været en del af mange forestillinger. Der opstod et spontant samarbejde med musiklærerne Knud og Susanne Hentze, da vi satte operaen »Dido og Æneas« op (se s. 79) – og med Hanne Kunckel.

Hanne tog sig af balletindslagene og fik sat skub i en rivende udvikling fra klassisk ballet til moderne kreativ dans. Danseholdene voksede – drenge kom med; og hver gang skabte de sammen deres egen originale koreografi.

Bagefter kan man se, at mønsteret i de store musicals blev til undervejs. Der var mange tråde – og mange til at spinde dem, både de synlige og usynlige. Det var vigtigt at få skolens mønster frem, at vi er amatører, der gør det af lyst.

Set med lærerøjne var processen et lærestykke i tværfaglig produktorienteret erfaringspædagogik. Der var ingen eksamen – og dog premieren; der var ingen censorer – og dog publikum. Musik, dansk, idræt og formning var ikke de eneste fag. Enkelte lærere spillede større eller mindre roller. Pedellerne opgav rollen som vicevært og fungerede aktivt organisatorisk. Ole Sporning, dengang formningslærer, malede dekorationer med eleverne. Han inspirerede også med sin egen kunst, f.eks. billedet »Pigerne fra Byggeren«, der hænger mellem nr. 205 og 206. Det indgik i et lysbilledshow i »Frit fald«, men med vore egne elever som aktører og fotografer »på excursion« i det dengang urolige hjørne af Nørrebro.

Elevernes massive tilslutning til de store opgaver som »Annje get your Gun«, »Hair« og »Frit Fald« rejser spørgsmålet om tab og gevinst for den enkelte elev og skolen som helhed.

Jeg mener, at eleven er mindre beskyttet i teaterprocessen, at der stilles større krav til disciplin og samspil, at medspilleren har større ansvar for resultatet, end tilfældet er i den almindelige skemalagte, faginddelte skole.

For elevens senere liv, tror jeg, at teateroplevelsen her har banet vejen for en frodig dialog mellem arbejdsliv og fritidsliv.

Ivar Bojsen

Temauger

Det liv, som musik- og teateraktiviteter fik skolen til at blomstre med gennem 70'erne og 80'erne (se s. 79 og s. 85) fik vel også betydning for, at forskellige åbent-hus arrangementer og multifester efterhånden blev suppleret med egentlige temauger.

Den første løb af stabelen i 1976. Emnet var »Ungdommen i samfundet«. Halvandet år senere fulgte den næste med emnet »Den kulturelle udvikling fra 30'erne til i dag«, og sidst havde vi i efteråret 1984 nogle temadage, hvor Søborg Gymnasium blev forvandlet til et kulturhus. Uanset hvad emnet/titlen har været, har alle aktiviteterne haft noget med de unges egen situation at gøre, og i dem alle er der indgået kulturelle og kreative elementer.

Nøgleordene for deltagelse i temagrupperne har været »lyst« og »fascination«, hvilket har betydet, at elever og lærere har haft mulighed for at arbejde sammen på tværs af grene, linier, klassetrin – og med noget helt andet end det, den enkelte har opfattet sig som fagligt bedst egnet til.

Der har været studiekredsagtige grupper, hvor man har arbejdet både teoretisk og praktisk, og med mange »ud af huset« arrangementer. De fleste grupper har både været skabende og udøvende. Det skal nævnes, at teater, film, musik, dans, sport og mode har været topscorere hver gang, og at de enkelte grupper både har skrevet tekster, komponeret, instrueret, koreograferet, kreeret og præsenteret resultaterne! Der har også altid været madgrupper, der har kombineret teori og praksis ved at lave mad og servere denne for de øvrige deltagere.

Madgrupperne kulminerede dog under Søborg Gymnasiums forvandling til Kulturhus. Mere end en tredjedel af eleverne ønskede at lave mad, og der opstod lynhurtigt restauranter med italiensk, fransk og vegetar køkkener, samt en café med sødt.

Menuerne var flotte – resultaterne ligeså. Prøvespiserne kunne have uddelt mange stjerner til de forskellige køkkener for både anvendelse af friske råvarer, sæsonens grøntsager, tilberedning af samme – og for betjening og miljø i restauranterne.

Da eleverne selv stod for regnskaberne, fik de også indblik i de problemer, et stort køkken kan løbe ind i med »timing« og budgettering. Temaugerne sluttede alle med en temafest. Disse fester står som nogle af de bed-

ste på skolen, fordi de afsluttede en uges fællesskab, og fordi alle grupper bidrog med ét eller andet til festen, enten i form af madlavning, modeshow, teater/musical, dansearrangementer, plancheudstillinger o.l.

Temadagene i 1984 kulminerede med et åbent hus arrangement, hvor alle deltagere kunne medtage forældre, søskende, tanter, onkler m.v., og hvor også lokalområdets beboere var indbudt. Arrangementet fandt sted en lørdag formiddag. Gæsterne blev beværtet af de forskellige restauranter, og hver time underholdt de enkelte grupper med musical, modeshow og dans.

En fast gruppe i temaugerne har været nyhedsgruppen, der har formidlet oplysninger til de enkelte grupper, og som har stået for kontakten til samfundet uden for skolen. Formidlingen er dels sket ved lokale radioudsendelser og naturligvis – gennem den daglige avis.

Oprindeligt skulle man have direktoratets tilladelse til at bruge undervisningstid på disse aktiviteter, der havde forsøgspræg, og man skulle efter ugens afslutning indsende en rapport om, hvordan ugen var forløbet og selv tage stilling til, om man syntes, at anstrengelserne stod mål med resultaterne.

I dag er dette ikke længere nødvendigt, og det er vel fordi værdien af sådanne aktiviteter, på trods af problemer og stress-situationer undervejs, er indlysende for de fleste.

Den arbejdsindsats, den aktivitet, det krav til den enkelte om ansvarlighed over for sin egen gruppe og for alle grupperne er nok noget, der kan opveje tabet af fem skoledage.

Den fællesskabsfølelse, der opstår i sådanne intense dage, bevirker også et bedre miljø og en større tryghed ved stedet bagefter, fordi man har lært at arbejde sammen med mange nye – og det er en gensidig kvalitet for både lærere og elever at opleve hinanden i helt andre sammenhænge end i timerne.

I perioden fra 1976 til 1984 har situationen i samfundet ændret sig – det er blevet sværere at være ung, fordi konkurrencen om uddannelsespladser og stillinger er blevet hårdere.

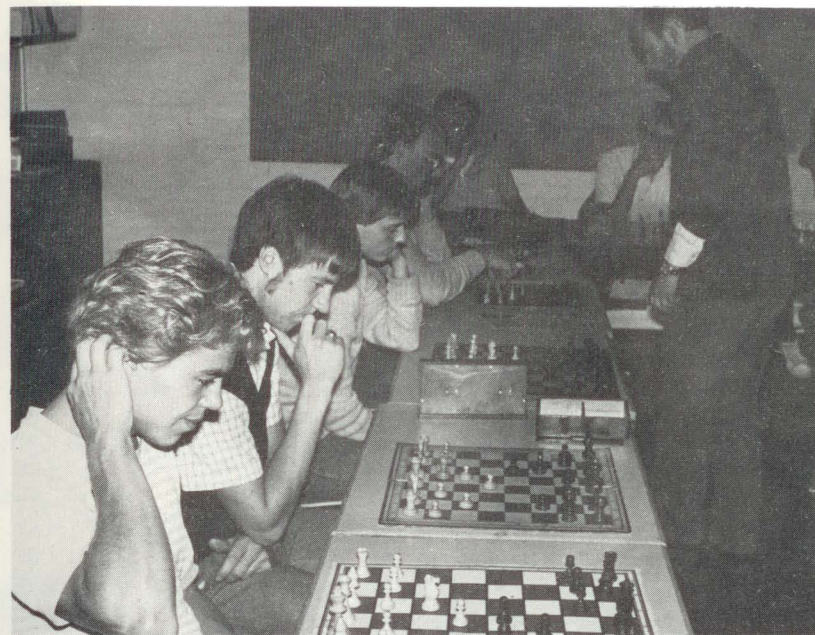
Vi kan se det i undervisningen, hvor eleverne er langt mere målrettede end tidligere. Mon det også er det, der kan ses i de unges valg af temagrupper i 1976 og 1984?

Der er nemlig en markant forskel i valgene. Ud over de kreative grupper, som allerede er nævnt, og som altid har været topscorere, så kan det nævnes, at i 1976 valgte eleverne sig i langt højere grad ind på de mere studiekredsorienterede grupper, end tilfældet var i 1984. I 1976 kan nævnes emner som Alkohol, Narkotika, Kriminalitet og Christiania.

I 1984 ville de unge derimod fortrinsvis lave mad, mode og sport. De studiekredsagtige grupper var få sammenlignet med de grupper, hvor praktisk arbejde var dominerende – og emner var bl.a. Sexuelle minoriteter, Meditation og forskellige former for Psykisk Terapi!

Vi har prøvet mange varianter, når det drejer sig om tema/emneuger – og vi står parate igen, når stemningen viser sig blandt eleverne.

Tove Lund

Nuværende personale:

		fag	ansat fra
Jørgen Andersen	JA	ty/da	1.8.68
Preben Andersen	PA	mat/fy/data	1.8.76
Vagn Andersen	VA	mat/fy	1.8.75
Kirsten Asaa	KA	da/ty	1.8.74
Sven Behrend	SB	fr/eng	1.8.63
Cecilia Björkman	CB	ke/fy	1.8.82
Marjon Boelskov	MB	sam/hi	1.2.75
Hanne Kunckel Bojsen	HK	bio/geo/idr	1.8.68
Ivar Bojsen	BO	da/fra	1.8.66
Kjeld Flensborg	KF	da/lat/old	1.8.62
Annette Fugmann	AF	geo/eng	1.8.74
Jens Peter Gjaldbæk	PG	fy/mat	1.8.69
Birthe Lundgaard Hansen	BH	mat	1.8.73
Jan Rass Hansen	JH	eng/mus	1.8.79
Ole Haxthausen	OH	eng/fra	1.8.73
Knud Hentze	KH	mus/ty	1.8.66
Susanne Hentze	SH	mus/da	1.8.67
Svend Honoré	HO	hi/rel	1.8.82
Willy Håkonsson	WH	mat/fy/data	1.8.68
Bjørn Iversen	BI	samf	1.8.71
Inge Jensen	IJ	spa/fra	1.8.82
Simon Kastbjerg Jensen	SJ	bio/idr	1.10.79
Bent Kraag	BK	geo/idr	1.8.81
Ole Larsen	OL	ke	1.8.82
Tove Lund	TL	hi/da	1.8.73
Lone Lykke-Jørgensen	LJ	mat	1.8.81
Søren Møller-Madsen	MM	bio/idr	1.8.80
Birte Lunau Nielsen	BL	old/eng	1.8.75
Niels Thuesen Nielsen	NT	fra/da	1.8.73
Ralf Nielsen	RN	fy/ke/mat	1.8.76
Erik Nordstrøm	EN	hi/old	1.8.61
Bent Stenberg Pedersen	BP	fy/mat	1.8.78
Bodil Schaldemose	BS	form/kunst	1.8.70
Peter Skaarup	PS	geo	1.8.75
Hanne Smidt	HS	da/idr	1.8.71
Inge Østergaard-Nielsen	IØ	eng/idr	1.8.71
Aksel Jørgensen	AJ	samf	(+ 1977) 1.11.81
Helle Dupont	HD	sekr.	1.10.80
Grete Nielsen	GN	sekr.	1.8.67
Bodil Sandorff Petersen	BSa	sekr.	1.10.71
Kirsten Stenkilde	KS	bibl.	1.8.85

Gregers Fl. Petersen	GP	pedel	1.5.81
Svend Aage Holm	SÅ	ped. medhj.	19.6.85

Rengøringsassistenter:

Kirsten Farizi			1.8.76
Lone Jensen			1.7.78
Vivian Jensen			1.7.78
Nancy Jensen			20.8.84
Maibritt Jensen			22.4.83
Grethe Hansen			22.10.66
Karin Klingenberg			3.12.84

Kantinen:

Solveig Dahl Toldsted			1.1.80

Fortegnelse over tidligere ansatte lærere og vikarer:

	Årstal	fag
Arne Skjøth Andersen	1979	-
Charlotte Andersen	1969/70	geo/bio
Erik Boye Andersen	1973/74	idr
Hanne Andersen	1975	-
Leif Karlo Andersen	1965/76	mat/data
Marianne Alenius	1974	-
Tove Atlung	1975/75	ke
Niels Peter Andersen	1979/80	mus
Erik Peter Andersen	1978/82	psy
Lars Andersen	1980/81	mat/fys
Kirsten Galten Bech	1967/68	fra
Arne Waage Beck	1966/70	fra
John Bernth	1965/67	ty/gy
Claus Bjerre	1979/82	ke/fy
Kirsten Bonde	1977	-
Hans J. Bregnhøj Larsen	1976/76	geo
Peter Brodersen	1970/74	psy
Niels Brønholt	1973	rel
Christian Bukkehave	1969/70	idr
Niels Bugge	1984/85	mus
E.W.L.O. Bowie	1980/81	mus
Inge Bro	1968/85	fra/eng
Susanne Langer Bang	1979 + 1985	fra/da
Eva Carstens	1967/68	bio
Judith Christensen	1968/70	bio

Merete Clausen	1975	-
Lisbeth Dons Christensen	1971/85	da/rel
Poul Erik Christensen	1976/81	mus
Børge Dall	1969/72	psy
Zsuzsanna Dyhr	1981	idr
Peter Enevoldsen	1983	geo
Viggo Stig Fjelster	1969/72	eng/da
Hans Flugler	1969/74	eng/hi
Ebbe Frydendal	1973/75	idr
Torsten Fester	1978/80	bio/idr
Carl Gustav Blixen-Finecke	1982/83	ke
Anne Friis	1976/78	eng/lat
Gert Minor Flensberg	1979	-
Hans Erik Gade	1968/69	hi/ty
Ellen Elisabeth Garde	1984	mud
Brian Gooseman	1983	eng
Jørn Gaugler	1980	rel
Esben Lind Gustavussen	1973/-	rel
Åse Gørsing	1981/82	samf
Ulrike Forchhammer	1979	-
Niels Hemming Frandsen	1977	-
Ida Birgitte Hammer	1972/74	bio
Birgit Hansen	1979/80	eng
Hans Peter Jørgen Hansen	1975/76	lat
Jesper Bordin Hansen	1971/78	idr/bio
Jørgen Hansen	1975/79	
Peter Hansen	1973	old/lat
Poul Hansen	1962/78	fy/mat/data
Lis Ramshøj Hansen	1982	hi/samf
Rasmus Lykke Hansen	1969/76	ke/fys
Steffen Leo Hansen	1974/77	ty/fys
Steen Ousted Hansen	1981/84	bio/idr
Svend Jacob Hansen	1973/75	hi
Tue Friis Hansen	1979/81	mu
Gerda Harbom	1969/77	mus
Karl-Johan Hemmersam	1969/82	hi/rel
Lidden Paludan Hemmersam	1967/80	idr/mat
Hans Peter Hilden	1968/70	rel
Mogens Hoff	1963/79	bio/geo/kemi
Peter Hvetbo	1970/85	mus
Margit Mølgaard Hvilsom	1985	bio
Kristian Højersholt	1971/72	samf
Kirsten Haaning	1967/79	eng/lat
Vibeke Stokkeby Ingemann	1973/76	lat/old
Janne Israelsson	1982/84	psyk
Grethe Jacobsen	1970/72	idr

Torben Sten Jacobsen	1982/85	psyk
Anni Margrethe Jensen	1975/77	fra/idr
Anne Siggård Jensen	1980	-
Gunnar Myrup Jensen	1976/82	ke/fys
Grethe Jensen	1983/84	samf
Anne Lise Jensen	1983/84	gsk/ke
Inge Brøndlund Jensen	1978/79	-
Henrik Hjort Jensen	1983/84	mus
Jørgen Albrekt Jensen	1979/85	mat/data
Jørgen Gjesing Jensen	1975/85	mus
Niels Jørgen Tegl. Jensen	1979/85	ty/hi
Pia Rud Johansen	1981/84	ty
Jens Helge Johansen	1973/76	psyk
Niels Eskild Johansen	1974/77	mus
Poul Jørgen Johannesson	1969/78	psyk
Tonni Jensen	1973/78	mus
Jes Jessen	1970/78	idr
Jens Johansen	1976	psyk
Franck Johnsen	1968	-
Bonnie Jørgensen	1968/71	form
Lise Jørgensen	1983	eng
Finn Boye Jørgensen	1976	-
Ove Peter Jørgensen	1974	-
Lasse Kenborg	1983	-
Peter Kirkegaard	1968/70	da
Peter Kjøgø	1970/72	idr
Stig Ole Korsgade	1974/75	samf
Inge Lise Krey	1972/73	lat
Kirsten G. Kristoffersen	1963/74	hi/samf
Niels Holger Krohn	1972/74	eng/idr
Birgit Kruse	1963/69	idr
Klaus Krøigaard	1978/80	samf/hi
Birgit Pape Kolding	1982/84	samf/fra
Lone Emmy Klausen	1985	fra/da
Heidi Kjær	1974	-
Else Kofoed	1977	-
Gorm Kofoed	1978	-
Terese Krabbe	1977	-
Claus Ivar Kjær	1981	-
Anne Wöldike Larsen	1979/85	eng/lat
Claus Larsen	1973	hi
Inge Larsen	1975/76	mat
Vibeke Lastein	1973/76	idr
Lisbet Lauritzen	1966/67	mat
Ole Visgaard Laursen	1980	-
Astrid Birgitte Lie	1972/74	eng

Lisbeth Littrup	1978/80	samf/fra
Lotte Lindberg	1981/82	spa
Vilma Liva	1981/82	fra
Peter Olaf Looms	1974	-
Jette Lægdsmand	1966/67	lat
Asbjørn Bondo Madsen	1979/81	bio
Else Mammen	1962/74	fra
Frederik Møller	1973/79	mus
Adam Urban Maaløe	1984	ty
Hasse Reinholdt Neerbek	1979	ty
Jørgen Broberg Nielsen	1974/76	hi/samf
Birgit Janet Nielsen	1977	-
Stig Nøhr	1971/72	geo
Lise Nørholm	1984/85	mus
Gurli Agnete Nielsen	1982	mus
Annette Olsen	1982	eng
Jørgen Ole Olsen	1961/77	eng/idr
Frede Salling Pedersen	1972/73	eng/idr
Elsebeth Schmidt Pedersen	1980/81	samf/hi
Jette Petersen	1980/81	idr/da
Elisabeth Egelund Pedersen	1979	-
Lars Hedegård Pedersen	1978	-
Hanne Pedersen	1982	-
Bent Pentthin	1974/79	mus
Johanne Poulsen	1974	-
Lise H. Meldgaard Poulsen	1983	idr
Lisbeth Skousen Pedersen	1981/84	fra/idr
Peter Claudi Rasmussen	1973/74	geo
Mogens Rasmussen	1976/77	psyk
Knud Just Rasmussen	1974/77	-
Peder Reimer	1966/70	idr
Jan Reinemo	1973/76	mus
Palle Rosbjerg-Jensen	1970/72	hi/samf
Anne-Grete Rovbjerg-Hansen	1985/86	eng/old
Leif Rommer	1979/80	-
Lone Rosenkvist-Jensen	1974/75	-
Ulrich Reincke	1984	mat
Johanne Ryholt	1971/74	mus
Lene Schacke	1967/68	rus
Palle Grundahl Schiff	1966	geo
Erik Reinholdt Skaaning	1967/68	ty
Ole Raben Smidt	1968/69	idr
Ole Hofman Sparring	1970/81	form
John Steffensen	1980/81	geo/samf
Birgitte Riskær Svane	1966/75	eng/ty
Anne-Marie Arleth Skov	1983/84	da/eng

Merete Sand	1977/78	—
Jens Erik Sørensen	1978	—
Ragna Tarpgaard	1983/84	špa/fra
Karen Inger Thalsgård	1965/69	mat/ke/fy
Henrik Tolstrup	1971/75	psyk
Sven Thorgaard	1966/70	hi
Claus Tovgaard	1976/77	idr
Hanne Thuesen	1980/82	fra
Thomas Rørsig Thomsen	1969/85	da/idr
Abraham Topcagic	1982/85	hi/rus
Søren Therkildsen	1977	—
Aksel Kaae Trige	1979/80	—
Barbara Utzon	1968/70	idr
Steen Vidø	1972/73	samf
Ebbe Villadsen	1970/82	rel
Otto Verdier	1968/79	fy/ke/mat
Andras Vago	1979/81	mus
Anne-Marie Volt	1979	mus
Agnethe Vestentoft	1985/86	fra/rel
Sonja Waldorff	1967/70	da/rel
Birgit Wamberg	1969/70	bio
Vibeke Wibroe	1968/69	mus
Carl Waltenburg	1967/79	da/idr
Bo Warming	1981/82	ke
Niels Willumsen	1984	mat
Claus Westh	1967/79	da/idr
Bente Westh	1973/85	rel/eng
Karen Weidick	1980	eng
Kirsten Widding	1978/79	—
Elsebeth Zehavi	1984	eng/fra
Ulf Østergaard	1.7.1961-31.7.1975	ty/la/old
Michael Aabye	1978/79	—

Sekr.

Birgit Mathiasen	24.9.63-31.7.1980
Kirsten Lund	1.1.70-30.9.71

Pedel

Prince M. Ferid	1.6.70-30.4.80
Henning Ove Jensen	1.1.79-20.9.84
<i>Pedelmedhjælper</i>	
Bruno Poppe	5.4.72-31.12.78
Christian Kjøller	19.5.80-30.4.81
Jørgen Petersen	13.11.84-31.5.85